

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Освітня програма	26911 Міжнародне право
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	293 Міжнародне право

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	26911
Назва ОП	Міжнародне право
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	293 Міжнародне право
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Куртинець Мирослав Іванович, Матківська Надія Василівна, Завгородня Владислава Миколаївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	09.03.2021 р. – 11.03.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/07%20slovnyk/page02
Програма візиту експертної групи	http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/07%20slovnyk/page03

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП акредитується вперше. Вона має чітко сформульовані цілі, що відповідають місії та стратегії Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, враховує галузевий і регіональний контекст, потреби ринку праці та інтереси стейкхолдерів. Стандарт вищої освіти зі спеціальності "Міжнародне право" відсутній, ПРН за ОП дозволяють досягти визначених ОП цілей та ПРН. Зміст ОП загалом відповідає предметній області спеціальності. ОК дозволяють досягти визначених ОП цілей та ПРН, сформулювати індивідуальну освітню траєкторію. Студентам забезпечена можливість здобути необхідні для професійної діяльності компетентності і soft skills. Правила прийому чіткі та зрозумілі, не містять дискримінаційних положень та враховують особливості ОП. Наявні і додержуються процедури визнання результатів навчання, отриманих за межами ЗВО. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню цілей ОП та ПРН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Вони органічно поєднуються з науковими дослідженнями та інтернаціоналізацією діяльності ЗВО. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів чіткі, зрозумілі та оприлюднені заздалегідь. У ЗВО наявні та послідовно дотримуються процедури запобігання і врегулювання конфлікту інтересів. Університет популяризує академічну доброчесність, усі учасники освітнього процесу послідовно дотримуються її принципів. Залучені до реалізації ОП людські ресурси відповідають встановленим вимогам. Наявні фінансові та матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення ОП є доступними для учасників освітнього процесу і достатніми для забезпечення досягнення цілей ОП та ПРН. Наявні позитивні практики у сфері надання здобувачам інформаційної, консультативної, психологічної та іншої підтримки. У ЗВО визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Вони є доступними та послідовно дотримуються під час реалізації ОП. ОП, а також система локальних нормативних актів, які визначають діяльність Університету, оприлюднені на його офіційному сайті. В той же час, внутрішнє забезпечення якості освітньої програми, на думку експертної групи, в цілому не відповідає Критерію 8 Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, в частині порушення процедур створення та перегляду ОП, передбачених локальними актами Університету, виявлені недоліки системи забезпечення якості ОП та освітньої діяльності є суттєвими. Проте, наявність у ЗВО належної нормативної бази, підтримка і послідовне впровадження менеджментом Університету політики якості, а також усвідомлення академічним персоналом зроблених прорахунків та бажання всіх стейкхолдерів вдосконалити ОП і освітню діяльність дають підстави вважати, що всі вказані недоліки, як суттєві, так і несуттєві, можуть бути усунуті протягом одного року.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОП має низку сильних сторін та позитивних практик, на які експерти звертають увагу при аналізі кожного критерію. Особливо, на думку експертної групи, слід відзначити: 1. належний рівень врахування галузевого та регіонального контексту під час формулювання цілей ОП та ПРН; 2. наявність у ЗВО чіткого, послідовного і реалістичного Стратегічного плану, комплексна реалізація якого забезпечує широкі перспективи для вдосконалення ОП; 3. високий рівень професійної, мовної підготовки та соціальних навичок у здобувачів, завдяки чому вони успішно беруть участь у національних та міжнародних конкурсах, турнірах, навчаються за програмами академічної мобільності в зарубіжних університетах; 4. своєчасне і ефективне реагування на виклики, пов'язані з реалізацією освітнього процесу в умовах пандемії, завдяки комплексному застосуванню електронних засобів навчання; 5. високий рівень популяризації академічної доброчесності; 6. потужний кадровий склад, поєднання академічним персоналом науково-дослідної роботи (в низці випадків - і практичної діяльності в сфері юриспруденції) з належним рівнем викладацької майстерності, оволодінням сучасними засобами електронного навчання, постійним підвищенням кваліфікації на різних програмах як в Україні, так і закордоном; 7. високий рівень надання здобувачам інформаційної, консультативної, психологічної та іншої підтримки, відкритість академічної спільноти, спрямованість викладачів та адміністративного персоналу на максимальне сприяння задоволенню освітніх потреб здобувачів, створення умов для їхнього професійного і особистісного розвитку. 8. прагнення менеджменту ЗВО та академічної спільноти до впровадження кращих практик, оновлення внутрішньої нормативної бази у відповідності до чинного законодавства та сучасних підходів до забезпечення якості освіти. 9. якісна методологія опитувань здобувачів, що забезпечує отримання достовірної інформації, дає підстави і орієнтири для перспективного вдосконалення змісту ОП та освітньої діяльності з її реалізації.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкими сторонами та недоліками ОП є: 1. Документальна невідповідність (при фактичній відповідності) визначеного в ОП рівня кваліфікації за НРК. Рекомендовано привести ОП у відповідність до чинної редакції НРК. 2. Недостатнє залучення стейкхолдерів до реалізації ОП, формулювання її цілей, ПРН, перегляду та інших процедур забезпечення якості ОП та освітнього процесу в цілому. Рекомендовано організувати інституційну співпрацю з роботодавцями з метою узгодження і вироблення спільних позицій щодо вдосконалення цілей ОП та ПРН; краще інформувати здобувачів про можливості їх впливу на перегляд і вдосконалення ОП; включити стейкхолдерів до проєктної групи ОП; 3. Недостатність в структурі ОП освітніх компонентів, які пов'язували б її з галуззю знань 29 "Міжнародні відносини"; окремі неузгодженості в структурно-логічній схемі вивчення дисциплін. Рекомендовано включити до ОП ОК, які охоплювали б проблематику міжнародних відносин, країнознавства, глобальних

політичних процесів, а також ОК, який забезпечив би оволодіння студентами юридичною термінологією, основними теоретичними поняттями, принципами і концепціями; впровадити виробничу практику, не обмежуючись лише навчальною. 4. Фактична відсутність можливості навчання на ОП осіб з обмеженою індивідуальною мобільністю. Рекомендовано вжити заходів для забезпечення доступності приміщень, наприклад, шляхом використання переносних пандусів, підйомників, пошуку інших технічних рішень, які можуть бути запропоновані відповідними фахівцями, без шкоди для охорони історичних будівель Університету 5. Допущення порушень процедури створення та перегляду ОП, передбачених локальними актами Університету; відсутність належних доказів реагування на недоліки ОП. Рекомендовано забезпечити чітке і неухильне виконання вимог та процедур, передбачених внутрішніми нормативними актами з питань якості освіти; оперативно врахувати результати опитування здобувачів, збільшити частоту проведення опитувань. 6. Відсутність проекту ОП “Міжнародне право” на сайті кафедри чи ЗВО у теперішній час. Рекомендовано послідовно забезпечувати розміщення проектів ОП на сайті з посиланням на засоби зворотного зв'язку, а також оприлюднювати пропозиції до проектів.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОП має чітко сформульовані цілі. Задекларована мета ОП полягає у підготовці високопрофесійних фахівців - юристів-міжнародників, які досконало володіють нормами вітчизняного та міжнародного права, навичками їх застосування з метою захисту прав національних фізичних і юридичних осіб, які вступають у відносини з іноземним елементом, або іноземного елемента на території України та за її межами, а також репрезентації інтересів держави на міжнародному рівні. Реалізація ОП прямо пов'язана з імплементацією Стратегічного плану розвитку ЧНУ імені Юрія Федьковича на 2019-2026 роки (<http://college-chnu.cv.ua/pages/files/9565f4744e29/strategichnyi%20plan%20rozvytku-2019-2026.pdf>), згідно з п.1.5 якого місія Університету реалізується через “розвиток системи освіти та наукової діяльності шляхом підготовки високопрофесійних, конкурентоспроможних фахівців, здатних активно діяти в умовах ринкової економіки та соціального партнерства; розвиток наукових пріоритетів, наукових шкіл, інноваційної складової”. Цілі ОП, орієнтовані на підготовку конкурентоспроможних на регіональному ринку правників з поглибленими знаннями іноземних мов, національного та міжнародного права, відповідають завданням Університету (п. 1.7 Стратегічного плану). У Стратегічному плані в розділі “Освітній процес” чітко відображені заходи (пункти 1-21), які, на думку експертної групи, будуть сприяти вдосконаленню ОП. У Відомостях СО (с. 4) унікальність ОП розкривається, в першу чергу, через отримання студентами поглиблених знань з міжнародного публічного та міжнародного приватного права, європейського права у поєднанні з галузями національного права, забезпечення здатності успішно реалізовуватися як в Україні, так і за її межами. Під час спілкування з фокус-групами були також встановлені особливості ОП, пов'язані з регіональним прикордонним контекстом, засвідчена потреба у фахівцях, здатних успішно здійснювати юридичне обслуговування відносин, ускладнених іноземним елементом, та забезпечувати захист прав людини, в тому числі, з використанням механізмів Європейської регіональної системи прав людини, надавати правову підтримку процесам європейської та євроатлантичної інтеграції.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Загалом цілі ОП та ПРН визначаються з урахуванням пропозицій і потреб стейкхолдерів. На етапі формування ОП та при її модернізації відбувалося обговорення і рецензування проекту ОП (голова Ради адвокатів Чернівецької області А.Єзерська (2017 р.), суддя І. Скуляк (2020)). Відповідно до наданих витягів з протоколів засідань випускової кафедри під час реалізації ОП надходили пропозиції від роботодавців щодо розширення каталогу вибіркових дисциплін, вдосконалення форм і методів навчання, зміщення акцентів у ПРН бік формування практичних навичок та вмій (адвокат О.Чепель, нотаріус В.Савчук, суддя А.Бутирський та ін.). В процесі інтерв'ювання фокус-групи почесний консул ФРН в Чернівцях О.Шламп, начальник відділу боротьби з транскордонною злочинністю Чернівецького прикордонного загону Д.Пастуш та інші також підтвердили, що в усному спілкуванні з викладачами неодноразово обговорювали зміст цілей ОП, компетентності, необхідні випускникам, ПРН. Зокрема, акцентувалося на потребах на ринку праці, зумовлених тим фактом, що значний сегмент юридичної практики в регіоні складає правове обслуговування відносин з іноземним елементом. У доданих витягах з протоколів засідань випускової кафедри також вказані факти обговорення ОП зі студентами. Пропозиції стейкхолдерів були переважно враховані.

Під час аналізу документів та в процесі зустрічей з фокус-групами було встановлено, що інтересам здобувачів в контексті цілей ОП, компетентностей та ПРН приділена ключова увага з огляду на основну мету навчання – підготовку конкурентоспроможного випускника, затребуваного на ринку праці, здатного успішно скласти ЄФВВ в магістратуру для продовження навчання. В той же час, співпраці зі стейкхолдерами бракує інституціональності, про що свідчить відсутність роботодавців та студентів у складі проєктної групи, епізодичний та недостатньо системний характер їх долучення під час реалізації та перегляду ОП. Через відсутність у роботодавців спільного форуму для обговорення (ради роботодавців тощо) чи певного формату їх системних опитувань стосовно цілей ОП і ПРН, стейкхолдери переважно орієнтовані на розвиток компетентностей в окремих сферах правничої діяльності та не формують спільної узгодженої думки щодо комплексного вдосконалення ОП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОП та ПРН визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності. Однак, суттєві ускладнення в цьому аспекті обумовлені відсутністю Стандартів за всіма рівнями вищої освіти зі спеціальності «Міжнародне право», дискусіями, що тривають в наукових, професійних, освітніх і політичних колах навколо віднесення цієї спеціальності до певної галузі знань (29 – міжнародні відносини, чи 081 – право. Див., наприклад, Проєкт Концепції розвитку юридичної освіти http://kno.rada.gov.ua/news/main_news/75465.html), єдиними Програмами ЄФВВ в магістратуру для спеціальностей «Право» та «Міжнародне право». Тож, існує об'єктивна складність у визначенні тенденцій розвитку освіти за спеціальністю, яка, вочевидь, може бути знята лише шляхом впровадження державою необхідного правового регулювання. В той же час, цілі ОП та ПРН враховують галузевий контекст (підготовка студентів до роботи в міжнародному середовищі, в рамках взаємодії систем національного і міжнародного права, національних правових систем різних держав); об'єктивні тенденції потреб ринку праці у спеціалістах, які володіють глибокими знаннями у сфері міжнародного публічного, міжнародного приватного, європейського та національного права, здатні успішно забезпечувати захист прав фізичних і юридичних осіб, здійснювати представлення і захист інтересів держави Україна на міжнародному рівні. Врахування регіонального контексту обумовлено прикордонним розташуванням Чернівецької області та в цілому Західної України, для потреб яких ЗВО переважно забезпечує підготовку юристів-міжнародників. З огляду на інтенсивні транскордонні відносини в межах цього регіону цілі ОП та ПРН враховують необхідність поглибленого вивчення національного та міжнародного приватного права, набуття навичок у сфері правового обслуговування відносин з іноземним елементом. У відомостях СО (с.6) зазначено, що під час формулювання цілей та ПРН ОП був врахований досвід низки вітчизняних та зарубіжних університетів. В той же час, конкретний зміст запозичених і врахованих практик експертній групі вдалося виявити лише стосовно університету м. Вісмар (ФРН), в якому низка викладачів ОП проходили підвищення кваліфікації на тему «Юридична методика і освіта», що дало змогу опанувати німецьку методику навчання правознавств. Це стало в нагоді при формулюванні та забезпеченні досягнення ПРН, пов'язаних з набуттям практичних вмінь та навичок. Щодо решти ЗВО – конкретних доказів врахування кращих практик експертна група не отримала.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти України зі спеціальності 293 «Міжнародне право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відсутній, відтак ПРН мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для 6 рівня та першого циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти – бакалавр. У відомостях СО (с.16) зазначено, що ОП «відповідає першому (бакалаврському) рівню вищої освіти та сьомому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікацій». Наведено також посилання на інтегральну компетентність випускника, досягнення якої вимагалось відповідно до редакції НРК 2019 р. ОП 2020 р. була затверджена 27.05.2020 р., тобто до внесення змін в НРК (25.06.2020 р.), однак після зміни НРК корективи до ОП не вносилися. Під час зустрічі гарантка ОП пояснила, що вказівка в СО на 6 рівень НРК викликана технічною помилкою, про зміни в НРК проєктна група та викладачі знають і орієнтуються саме на визначенні в чинній її редакції параметри знань, умінь, навичок, комунікації, відповідальності і автономії. Загалом в процесі спілкування з фокус групами, вивчення змісту ОП, навчально-методичного забезпечення експертна група дійшла висновку, що ПРН за ОП дозволяють досягти 6 рівня кваліфікації НРК – бакалавр. Так, необхідний рівень теоретичних і практичних знань забезпечують ПРН 1, 2, 4, 7, 8, 13, 14, 17, 27, 28; умінь і навичок – ПРН 2-9, 13-18, 23-25, 33,34; комунікації - 14, 23, 25, 29, 32, 33, 35; відповідальності і автономії – 2, 7, 9, 13-18, 21, 23-26, 28-30, 33-35.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильною стороною ОП в контексті Критерію 1 є належний рівень врахування галузевого та регіонального контексту під час формулювання цілей ОП та ПРН. Слід також відзначити наявність та послідовне впровадження стратегії університету, в рамках реалізації якої закладені чіткі та послідовні кроки, за умов дотримання яких ОП має широкі перспективи для вдосконалення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкими сторонами та недоліками ОП в контексті Критерію 1 є: 1. Недостатність залучення стейкхолдерів до формулювання цілей ОП та ПРН. Рекомендовано організувати інституційну співпрацю з роботодавцями з метою узгодження і вироблення спільних позицій щодо вдосконалення цілей ОП та ПРН, включити стейкхолдерів до проєктної групи ОП; 2. Недостатність доказів використання досвіду вітчизняних та зарубіжних університетів при формулюванні цілей ОП та ПРН. Рекомендовано проаналізувати інші освітні програми за спеціальністю, виявити кращі практики та послідовно їх впроваджувати; 3. Документальна невідповідність (при фактичній відповідності) визначеного в ОП рівня кваліфікації за НРК. Рекомендовано привести ОП у відповідність до чинної редакції НРК.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Проектування та цілі ОП загалом відповідають вимогам Критерію 1 Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Цілі ОП та ПРН належним чином враховують галузевий та регіональний контекст, а також інтереси стейкхолдерів. Стандарт вищої освіти зі спеціальності "Міжнародне право" відсутній, ПРН за ОП дозволяють досягти 6 рівня НРК. Виявлені недоліки в частині документального оформлення, потреби у більш широкому залученні стейкхолдерів і вивченні кращих практик аналогічних ОП в інших ЗВО, є не суттєвими та можуть бути усунуті під час реалізації ОП. В контексті Критерію 1 ОП відповідає рівню відповідності «В».

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг кредитів відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження та становить 240 кредитів для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Обсяг кредитів кожного ОК становить не менше 3, а на фахову дисципліну «Міжнародне право» передбачено 16 кредитів ЄКТС. Ці дані відображені у наданих ОП та навчальному плані. Обсяг вибіркових дисциплін для здобувачів вищої освіти становить 60 кредитів, що складає визначений законодавством мінімум кредитів для дисциплін вільного вибору - 25%.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП 2017 р. та 2020 р. наявні у публічному доступі на сайті ЗВО <https://law.chnu.edu.ua/programs/>. ОП передбачає досягнення 35 ПРН, що значно перевищує кількість ПРН, рекомендованих Положенням про організацію освітнього процесу (<http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/02%20osvitniad/02>) - 15-20. Окремі з них (ПРН 3, 4, 10, 17), хоча й містять міжнародну складову за своїм змістом, не забезпечені галузевими ОК (Міжнародне публічне та приватне право, дипломатичне та консульське право тощо), а закриваються ОК з вивчення галузей національного права. Блок «5 – Викладання та оцінювання» ОП 2020 передбачає «проходження виробничої практики», однак у переліку ОК наявна лише «навчальна практика». На зустрічі з фокус-групами також було підтверджено, що здобувачі проходять лише навчальну практику. ОК певною мірою складають логічну структуру. Передбачено ОК загальної, професійної підготовки, а також дисципліни вибору здобувача. Загалом блок вибіркових дисциплін ОП «293 Міжнародне право» та ОП 081 «Право» практично повністю співпадає (різниця у кілька ОК). Це ж стосується обов'язкових ОК загальної підготовки (Українська мова, історія України, Філософія) та, частково, ОК циклу професійної підготовки (10 курсів з 20). При виділенні значної кількості кредитів на ОК, що пов'язані з вивченням галузей національного права, звертає на себе увагу відсутність в структурі ОП ОК, які пов'язували б її з галуззю

знань 29 "Міжнародні відносини" та охоплювали б проблематику власне міжнародних відносин, країнознавства, глобальних політичних процесів. ОК в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей і ПРН, однак побудова ОП свідчить про значну наближеність її до ОП 081 з подальшою деталізацією у сфері застосування практики ЄСПЛ, врегулювання відносин з іноземним елементом, апостилізації (що прямо заявлено одним із роботодавців, і, відповідно, є доречним), ведення міжнародних переговорів тощо. Спостерігаються також окремі неузгодженості в структурно-логічній схемі вивчення дисциплін. Зокрема, не передбачено ОК, спрямованого на оволодіння студентами юридичною термінологією, основними теоретичними поняттями, принципами і концепціями. На зустрічі викладачі пояснили, що відповідний понятійний апарат дається в рамках ОК «Вступ до міжнародного права», однак із силабусу дисципліни це не вбачається. Крім того, цей ОК дублює частину тем з ОК «Міжнародне право» (<https://law.chnu.edu.ua/courses/>) Перевантажено 1-й семестр 1-го курсу, в рамках якого одразу вивчається низка фахових дисциплін. Так, навчальним планом передбачено вивчення в цьому семестрі «Історії міжнародного права», «Вступу до міжнародного права» та «Міжнародного права», тоді як логічним видається спочатку опанувати історичний контекст і вступ до спеціальності, а потім, на основі здобутих знань, - базову дисципліну «Міжнародне право». ОК «Міжнародний захист людських прав» (8 семестр), передують ОК щодо прав дітей та меншин, чим порушено порядок навчання від загального до особливого.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Як вже зазначалося при аналізі критерію 1, за відсутності Стандартів вищої освіти за спеціальністю 293 «Міжнародне право» предметна область за цією спеціальністю залишається дискусійною. ОП, яка акредитується, має низку перетинів з ОП 081 «Право» цього ж ЗВО, що виражається у виділенні значної кількості кредитів саме на вивчення ОК з національного права. До ОП 2020 включено дисципліни професійної підготовки юриста-міжнародника: «Міжнародне право» (два ОК, Загальна і Особлива частини); «Міжнародне приватне право», «Міжнародний захист людських прав», «Право ЄС» та загальною юридичні дисципліни, які забезпечують формування компетентностей правника. Проте, майже відсутні ОК у рамках галузі знань 29 «Міжнародні відносини» (за винятком дисципліни «Особливості переговорного процесу»). Порівняльно-правовий блок обмежується ОК «Правничі системи сучасності», галузеві ж дисципліни вивчаються суто в національному, а не порівняльно-правовому контексті. Виглядає необґрунтованим включення у цикл професійної підготовки доволі спеціальних ОК «Оподаткування в країнах ЄС/EU Tax Law»; «International Law in Action: Investigating International Crimes» при віднесенні до вибіркового блоку ОК «Право міжнародних договорів», «Захист інтересів держави у міжнародному суді ООН», «Колізії законів у міжнародному приватному праві», що мають фахове міжнародно-правове спрямування. Деякі ОК не зовсім вірно оперують цілями навчання, вказуючи на «опанування студентами змісту правових положень міжнародних документів ООН із захисту людських прав», що в рамках спеціалізованих курсів з ЄКПЛ, орієнтованих саме на Європейську регіональну систему захисту прав людини (https://drive.google.com/file/d/1yqtomrsDxSBz_Ucli4gwStlLQcdY53i5/view) не є доречним; не послуговуються загальноприйнятою термінологією (наприклад, вживається назва «Конвенція з людських прав і основоположних свобод», у той час, як в офіційному перекладі цей документ має назву «Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text)). Незрозумілим видається включення до блоку людських прав (як вибірових дисциплін) такі ОК як «Тестологія: як успішно скласти тести»; «Аналітичне мислення та аргументація»; «Академічне письмо»; «Критичне мислення»; «Військове право».

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура ОП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії. Передбачено 25% кредитів від загального обсягу ОП для вибірових дисциплін, що відповідає законодавчим вимогам. Заявлено та на фокус-групі продемонстровано можливість вільного вибору здобувачами вибірових дисциплін через особистий електронний кабінет шляхом заповнення Гугл-форми. Внутрішніми положеннями передбачено порядок такого вибору, вирішення ситуацій недостатньої або надмірної кількості здобувачів, які обрали конкретну ОК. Представлено широкий набір блоків вибірових дисциплін, систематизованих за напрямками (приватно-правовий, публічно-правовий, проблематики людських прав, міжнародно-правові, кримінально-правовий). На сайті ЗВО переважно розміщені тільки силабуси, на запит ЕГ надано РП до цих ОК. В окремих випадках видається ймовірним, що пропонується один і той же курс під різними назвами («Порядок та особливості звернення до ЄСПЛ» та «Звернення до ЄСПЛ: від заяви до рішення»), що звужує можливість вибору. ОК «Злочини проти миру і безпеки людства» у описі курсу має назву «Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку». Блоки вибірових дисциплін ОП 293 «Міжнародне право» та ОП 081 «Право», розміщені на сайті факультету (<https://law.chnu.edu.ua/programs/>) дублюються, відрізняючись 4 ОК з приблизно 100 вибірових дисциплін, що не дозволяє говорити про унікальність, спрямованість власне на підготовку правника-міжнародника. Вбачається, що базові ОК «Міжнародне публічне право», «Міжнародне приватне право» чи «Право ЄС» повинні поглиблюватися вибіровими дисциплінами. Водночас, ОП має обмежений перелік вибірових саме міжнародно-правових дисциплін. У міжнародно-правовому блоці присутні «ІТ-право»; «International grant system»; «Основи ораторського мистецтва»; «Застосування поліграфа (детектора брехні) у діяльності правника», що прямо міжнародно-правової спеціалізації не стосується. Цей підхід суперечить п. 2.3.1.1. Положення про порядок реалізації права на вибір навчальних дисциплін у ЗВО (<https://drive.google.com/file/d/18ToSVjeAfaIvJrEnY189vLEUAFS9HKFD/view>). Такі ОК хоча забезпечують soft skills, але не сприяють професійному розвитку правника-міжнародника. ЗВО пояснює набір

обов'язкових та вибіркового ОК необхідністю підготовки до ЄФВВ в магістратуру. На сайті ЗВО здобувачам як вибірково (<https://law.chnu.edu.ua/online-registration/>) пропонуються й інші ОК, не передбачені в ОП: “Міжнародне банківське право”; “Права людини в ЄС”; “Міжнародно-правовий захист прав жінок і дітей”; “Міжнародне трудове право”; “Міжнародне міграційне право”; “Міжнародне митне право”; “Механізм врегулювання суперечок в рамках СОТ”; “Право ЄС у сфері юстиції та внутрішніх справ” тощо. Здобувачі під час зустрічі продемонстрували можливість вибору в особистих кабінетах цих дисциплін. Такі вибірково дисципліни відповідають предметній області ОП «Міжнародне право», однак документальних підстав включення їх до ОП експертна група не знайшла.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП 2020 «5 – Викладання та оцінювання» передбачає проходження виробничої практики, натомість перелік ОК та навчальний план містять тільки навчальну практику (обсягом 9 кредитів ЄКТС), що було підтверджено на зустрічах із фокус-групами. Нормативно практики регламентуються Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти ЧНУ імені Юрія Федьковича (<https://drive.google.com/file/d/1EMTdo9gzwmD6gmLzuThAgt1uKS6U2Bj6/view>), Робочою програмою навчальних практик (затвердженою деканом юр. факультету від 28.08.2020 р.). Зазначене Положення вказує на необхідність проходження виробничої практики, яка є «невід'ємною частиною підготовки до професійної діяльності». На зустрічі зі здобувачами виявлено певне незрозуміння суті практики, коли, наприклад, навчання в Університеті м. Вісмар (лекції, розбір кейсів) здобувачі розцінили як практику. Також у НП передбачено перекладацьку практику в 6 семестрі. Безпосередніх доказів проходження такої практики експертна група не отримала, крім тверджень про виконання перекладацьких завдань під час проходження навчальних практик в органах влади та місцевого самоврядування. Базами практики виступають переважно служби місцевих органів публічної влади міжнародно-правового спрямування. Від вказаних у СО баз практики на зустрічі був представник Відділу міжнародних зв'язків ЧНУ ім. Ю.Федьковича та Почесний консул Німеччини в Чернівцях, що прямо відповідає профілю спеціальності. Інші роботодавці (адвокат, нотаріус, суддя, представники митної та прикордонної служби) не змогли підтвердити проходження у них практики правниками-міжнародниками чи можливості залучення здобувачів (робота з персональними даними (нотаріус), необхідність допуску до інформації з обмеженим доступом (представник прикордонної служби із боротьби з транскордонною злочинністю). Позитивним та таким що задовольняє висловленим здобувачами потребам і інтересам, є проходження практики на базі Посольства України в Ефіопії (<https://law.chnu.edu.ua/dyplomatychno-stazhuvannia-na-afrykanskomu-kontynenti/>) та в Почесному консульстві ФРН. При загальній схвальній оцінці стажування в Університеті м. Вісмар (ФРН), експертна група відзначає, що таке стажування не є практикою, та не відповідає меті формування “професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах” (п. 1.1 Положення про проведення практики (<http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/02%20osvitniad/02>)).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Соціальні навички (soft skills) забезпечені обов'язковими та вибірково дисциплінами загальної і спеціальної підготовки (“Філософія”, “Особливості переговорного процесу”, “Правнича аргументація”, “Релігієзнавство”, “Демократія: від теорії до практики”, “Управління персоналом”, “Критичне мислення”, “Основи ораторського мистецтва тощо”). У результаті спілкування з фокус-групою ЕГ знайшла підтвердження високому рівню комунікативних навичок здобувачів, умінням спілкуватися та чітко розуміти поставлені питання. Здобувачі продемонстрували активну життєву позицію, відкритість та бажання поділитися набутим досвідом (напр., при розповіді про відвідування Університету м. Вісмар). Вразила фахова підготовленість та знання норм законодавства, яке вільно цитувалося студентом 1-го курсу, а також активне включення здобувачів у мут-корти. Запроваджені ОК щодо міжнародної грантової системи забезпечують такі компетентності, як «Розуміння необхідності участі в конкурсах та грантових і стипендіальних програмах», «Здатність репрезентувати результати власної професійної діяльності та аргументовано їх обстоювати» та ін., що підтверджує виконання цієї складової компетентностей та загальну позитивну оцінку цього підкритерію. Формування soft skills також забезпечується різними формами і методами навчання: обговорення й дискусії, проблемно-пошуковий виклад матеріалу, презентації, ділові та рольові ігри, мозкові штурми («brain storms»), кейс-завдання, участь у національних та міжнародних змаганнях.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у ЗВО максимальне тижневе аудиторне навантаження не повинно перевищувати для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра – 30 годин, що повністю реалізовано НП. Дотримано обсяг самостійної роботи здобувачів для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (в межах 1/3-2/3 загальної кількості годин), що підтверджується наданими РП та розподілом у них годин навантаження. Позитивно оцінюється обсяг ОК «Міжнародне право» (16 ЄКТС) з пропозицією збільшити аудиторні години (за рахунок годин самостійної роботи), враховуючи місце і значення ОК для спеціальності. Достатніми і виправданими є виділення 6 кредитів ЄКТС для ОК «Міжнародне приватне право», 7 кредитів для ОК «Право ЄС», 6 кредитів для ОК «Міжнародний захист людських прав». Розподіл кредитів для фахової англійської та фахової німецької/французької мови є однаковим по 16 ЄКТС. На питання-пропозицію ЕГ щодо впровадження курсів румунської мови (з урахуванням близькості кордонів, тісних зв'язків з румунськими ЗВО, а також наявності у штаті фахівця-міжнародника, який володіє цією мовою на рівні С1 та може забезпечити викладання окремого (або декількох) вибіркового ОК румунською мовою) кафедра відповіла, що такі кроки плануються. На думку експертної групи, це сприятиме задоволенню потреб ринку праці регіону, що було заявлено ЗВО як унікальність ОП. Знання мінімум двох іноземних мов на високому професійному рівні є доброю передумовою конкурентоспроможності майбутнього юриста-міжнародника на ринку праці. Загалом обсяг ОП та окремих ОК відбиває фактичне навантаження здобувачів, та відповідає досягненню цілей ОП та ПРН.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

ОП не передбачає дуальної форми освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг ОП відповідає вимогам законодавства. Передбачена достатня кількість кредитів для вивчення ключових ОК для даної спеціальності (Міжнародне право, Міжнародне приватне право, Право ЄС, дві фахові іноземні мови). Здобувачі відзначаються високим рівнем професійної підготовки, володіння навичками soft skills, активною участю у житті ЗВО та залучення до національних та міжнародних заходів (конкурсів). Випускники суміжних програм демонструють високі професійні здобутки, що підтверджує великий потенціал ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

ОП 293 «Міжнародне право», що акредитується, значною мірою подібна до ОП 081 «Право» цього ж ЗВО в силу співпадіння значної кількості ОК. Каталог вибіркового міжнародно-правових дисциплін є досить вузький. Недостатньо представлені ОК з галузі знань 293 «Міжнародні відносини», дисципліни порівняльно-правового циклу. Наявні окремі порушення логічно-структурної схеми вивчення дисциплін. Зокрема, відсутня ОК, яка забезпечила б первинне оволодіння юридичною термінологією, основними теоретичними поняттями, принципами і концепціями. Перевантажено 1-й семестр фаховими дисциплінами, що може суттєво ускладнити засвоєння здобувачами, які тільки починають своє навчання, теоретичних і практичних аспектів міжнародно-правового регулювання. Вбачається доцільним внести відповідні корективи до ОП і навчального плану, а також усунути вивчення спеціальних ОК перед загальними, дублювання тем рамках різних ОК. Недоліком є відсутність багатьох РП/силабусів на сайті власне для ОП 293 «Міжнародне право», натомість пропонуються як такі РП для ОП 081 «Право». Виявлено відмінності між ОК, які передбачені в ОП, та тими, що пропонуються здобувачам на вибір на сайті ЗВО, що може ускладнити здійснення реального вибору здобувачами. Експертна група вважає за можливе рекомендувати або 1) узгодити і стабілізувати чіткий перелік вибіркового ОК в ОП на весь період її дії, або ж 2) скасувати поділ вибіркового ОК на блоки, залишити ЗВО за собою можливість змінювати і доповнювати перелік вибіркового ОК щорічно, вилучивши список вибіркового ОК з ОП та обмежившись загальним визначенням з кількістю кредитів на вибіркові ОК загальної підготовки; вибіркові ОК за спеціальністю; вибіркові ОК за ОП. Рекомендовано запровадити передбачену ОП та внутрішніми Положеннями виробничу та, з огляду на передбаченість навчальним планом, перекладацьку практику, з особливим акцентом на бази практики, що відповідають міжнародно-правовому спрямуванню ОП. Рекомендується скоротити перелік ПРН до передбачених Положенням про організацію освітнього процесу 15-20, принагідно узгодивши перелік та змістовне наповнення ОК, що їх забезпечують.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Структура та зміст ОП наближена спеціальності 081 «Право», хоча й з акцентом на міжнародне право, європейське право, вивчення правових систем сучасності та міжнародних механізмів захисту прав людини. Експертна група відзначає недостатність в структурі ОП освітніх компонентів, які пов'язували б її з галуззю знань 29 "Міжнародні відносини". Також присутні окремі неузгодженості в структурно-логічній схемі вивчення дисциплін. На думку експертної групи, вивченню базових міжнародно-правових дисциплін мала б передувати ОК, яка забезпечила б оволодіння юридичною термінологією, основними теоретичними поняттями, принципами і концепціями; доцільно було б впровадити виробничу практику, не обмежуючись лише навчальною. В той же час, експертна група враховує відсутність Стандарту вищої освіти за спеціальністю; дискусійність предметної області спеціальності, яка, врешті, не дала й досі академічній спільноті дійти згоди, а МОН України - затвердити відповідний Стандарт; єдину програму ЄФВВ для вступу в магістратуру як зі спеціальності 081"Право", так і зі спеціальності 293 "Міжнародне право". Грунтуючись на цьому, а також беручи за основу принцип автономії ЗВО, експертна група не може констатувати невідповідність ОП предметній області. Зміст і структура ОП в цілому дозволяють досягти заявлених цілей і ПРН, сформувати індивідуальну освітню траєкторію. Студентам забезпечена можливість здобути необхідні для професійної діяльності компетентності та soft skills.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Прийом на ОП здійснюється згідно з Правилами прийому до Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Правила прийому є чіткими, не містять дискримінаційних положень та розміщені на офіційному веб-сайті ЗВО за посиланням - http://vstup.chnu.edu.ua/?page_id=80https://law.chnu.edu.ua/admissions/application-documents/. У Відомостях СО (с.8) зазначено, що одним з сертифікатів ЗНО, які можуть бути подані вступниками, є сертифікат з географії, проте Правила прийому цього не передбачають. Як було з'ясовано під час зустрічі, наведена суперечність викликана тим, що Умови прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2021 році були зареєстровані у Міністерстві юстиції України лише 9 грудня 2020 року. Відповідно, ЗВО затвердив власні Правила прийому лише 21 грудня, у відомостях СО ж зафіксована інформація відповідно до Правил прийому на попередній 2020 рік. Надані експертній групі результати опитувань студентів свідчать, що 84,8% здобувачів ОП "Міжнародне право" вважають Правила прийому прозорими та чіткими.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до Правил прийому до Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича вступ на ОП здійснюється на підставі повної загальної середньої освіти. Необхідними конкурсними предметами для вступу є: Українська мова та література, Іноземна мова, Історія України або Математика. Вказані предмети визначаються нормативно, оскільки спеціальність "Міжнародне право" належить до числа регульованих професій. При встановленні вагових коефіцієнтів для конкурсних предметів цілком обґрунтовано з огляду на зміст ОП, найвищий коефіцієнт встановлено для іноземної мови - 0,4. Решта конкурсних предметів мають ваговий коефіцієнт 0,25. Особливістю прийому на ОП є нормативне встановлення мінімального конкурсного балу (130 у 2019 році та 140 у 2020 році). Зазначена вимога врахована в Правилах прийому та послідовно дотримується Університетом.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах закріплені «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти ЧНУ» та «Положенням про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення, переведення, надання академічної відпустки здобувачам вищої освіти ЧНУ». Положення доступні за посиланням: <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/02%20osvitniad/02> На зустрічі зі здобувачами освіти було підтверджено, що здобувачі є поінформованими про можливість академічної мобільності, процедури визнання результатів навчання. Крім того, було підтверджено, що ЗВО надає всебічну підтримку в перезарахуванні результатів навчання, отриманих під час академічної мобільності. Доказом практичного застосування Положень є перезарахування результатів навчання студентці четвертого курсу Меленко Оксані, яка за програмою обміну Erasmus+ протягом 2018-2019 рр. навчалася на факультеті права університету м. Єна (ФРН). Проблем з перезарахуванням результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, експертна група не виявила. Згідно з даними опитувань здобувачів на ОП "Міжнародне право" 73%

студентів вважають, що Університетом створені належні можливості для перезарахування результатів навчання, здобутих в інших ЗВО. У той же час 27% не впевнені в достатній проінформованості про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регламентується "Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича". Положення розміщене на офіційному веб-сайті ЗВО та є доступним за посиланням: <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/02%20osvitniad/02> Зокрема, Положення передбачає можливість перезарахування лише обов'язкових дисциплін і в обсязі не більше, ніж 10% кредитів відповідної ОП. Надійність визнання РН має забезпечуватися шляхом створення фахової комісії для розгляду цього питання та проведення екзамену чи іншої форми контролю з метою встановлення рівня знань здобувача. Дисципліна перезараховується, якщо за результатами такого контролю здобувач набрав не менше 50 балів зі 100 можливих. Здобувач також має право на оскарження результатів контролю. Процедура апеляції також визначена Положенням. У відомостях про самооцінювання вказано, що "Наявність сертифіката володіння іноземною мовою на рівні B1-B2 враховується при оцінюванні дисциплін «Фахова англійська мова» та «Фахова німецька мова»". Однак, випадків зарахування результатів неформальної освіти за ОП не було. Студенти під час зустрічі пояснили, що не зверталися з проханнями про перезарахування результатів неформальної освіти та не знають про випадки таких звернень від інших студентів.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на ОП є чіткими та доступними, не містять дискримінаційних положень. У ЗВО створена нормативна база, яка встановлює чіткі правила і процедури визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО, та результатів неформальної освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Недостатня поінформованість про можливість і процедуру визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Рекомендується детальніше інформувати студентів про відповідні можливості і процедури, а також впроваджувати ці процедури на практиці.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

В контексті Критерію 3 ОП відповідає рівню В. Правила прийому чіткі та зрозумілі, не містять дискримінаційних положень та враховують особливості ОП. Наявні процедури визнання результатів навчання, отриманих за межами Університету, як в рамках формальної, так і в рамках неформальної освіти. Однак є несуттєві недоліки та відсутній інноваційний характер ОП у рамках Критерію 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Відповідно до "Положення про організацію освітнього процесу в ЧНУ" (https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWuTRXbI5-Gg/view) формами навчання є аудиторні та

позааудиторні заняття, самостійна робота, дистанційне навчання, які загалом сприяють досягнення ПРН. Застосовуються різні методи викладання і навчання: традиційна та інтерактивна лекція; бінарна лекція; дискусії, дослідницька діяльність, індивідуальна чи групова робота над проектами, імітація, мозковий штурм. Особливе захоплення у здобувачів викликає розбір кейсів, чим забезпечується практично-орієнтоване навчання. Багато РП виділяють більше годин навантаження власне на практичні заняття, що дозволяє ефективно перевіряти та оцінювати набутий рівень знань здобувачів, скеровувати їхню самостійну роботу. За допомогою платформи "Moodle" застосовуються методи електронного навчання. Для оцінювання результатів застосовуються поточний та підсумковий контроль відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в ЧНУ». На фокус-групі здобувачі надали інформацію про доведення до них результатів такого контролю, вказівок на допущені помилки, рекомендацій щодо покращення результатів, що дозволяє коригувати напрямки навчання, ефективно досягати цілей ОП та ПРН. Усім учасникам освітнього процесу гарантується академічна свобода відповідно до Статуту ЗВО, Положення про організацію освітнього процесу, якими передбачено право викладачів обирати методи та засоби навчання, самостійно складати РП, формувати структуру лекцій та практичних занять, надавати теми курсових робіт, наукових досліджень, реалізувати академічну мобільність у обраних формах. Здобувачі мають право обирати індивідуальну освітню траєкторію, теми курсових та науково-дослідних робіт. При спілкуванні із фокус-групами не виявлено обмежень цих прав. Зокрема, здобувачі зазначили, що реалізують вільний вибір тем курсових робіт, самостійно, з огляду на власні наукові інтереси обирають викладача як наукового керівника. За результатами опитування здобувачів ОП «Міжнародне право» у листопаді 2020 р., більшість респондентів позитивно оцінили можливості реалізації права на академічну свободу та академічну мобільність. У той же час, показник задоволеності з вказаних аспектів освітнього процесу коливається в межах 60-75%, що вказує на необхідність пошуку можливостей покращення ОП у рамках досліджуваного підкритерію. Студентоцентроване навчання і викладання забезпечують дисципліни вільного вибору. Частково реалізовано прохання здобувачів (Відомості СО с. 17) щодо зустрічей із практичними працівниками.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в іншій подібній спосіб).

ЕГ було вивчено доступну інформацію щодо змісту, цілей та ПРН, яка загалом забезпечена шляхом розміщення РП та/або силабусів на сторінці кафедр юридичного факультету. Водночас, ця інформація є неповною або суперечливою, оскільки часто розміщуються проекти силабусів, а також різні версії РП щодо однієї ОК (знайдено різні версії РП «Міжнародне право», авторства різних НПП - <https://drive.google.com/file/d/1Vk452aAfoiVxohewJueM3nWWHc8RCyh-/view> (1), <https://drive.google.com/file/d/1GL4YPbZTgnF-zFLTgyXFHSG7CKRxFMXw/view> (2), які перекликаються між собою). Часто доступні РП/силабуси передбачені для ОП 081 «Право», замість таких для ОП, що акредитується. Водночас на запит ЕГ було надано РП для ОП «Міжнародне право». При спілкуванні із фокус-групами здобувачів та НПП було встановлено, що усі інформація щодо цілей чи змісту ОК доноситься студентам на першому занятті, за потребою пояснюється на пізніших зустрічах, а здобувачі мають доступ до навчальних матеріалів як на сайті кафедри, так і у системі Moodle. Відповідно до заяв служб, що відповідають за функціонування Moodle, відбулося кілька тренінгів для НПП що покращило користувацький досвід. Набір доступних матеріалів ОК у системі Moodle складають лекції, питання до самопідготовки, презентації, рекомендована література. Шляхом демонстрації кабінетів у Moodle здобувачі підтвердили наявність всіх необхідних матеріалів, що дозволяє за потребою ще раз ознайомитися цілями, критеріями оцінювання тощо будь-якого ОК. Інформаційну підтримку студентам також надають академічні наставники (куратори груп). Як здобувачі, так і представники студентського самоуправління підтвердили свою поінформованість про різні аспекти організації освітнього процесу. Представлені РП / силабуси містять критерії оцінювання, та передбачають отримання максимально 100 балів, розподіл яких здійснюється наступним чином: 50 балів під час проведення лекційних, семінарських занять, самостійної роботи та 50 балів – оцінка на екзамені/заліку. Також на фокус-групі здобувачі підтвердили свою поінформованість про можливість оскарження оцінки, однак заявили, що таких ситуацій не було. Викладачі одразу після заняття, або за декілька днів (якщо це письмова робота) інформують здобувачів про отримані бали та допущені помилки. В умовах карантинних обмежень така комунікація здійснюється переважно електронною поштою. Загалом усі стейкхолдери мають змогу ознайомитись з актуальною ОП, навчальним планом, графіком організації навчального процесу та розкладом занять на сайті факультету/кафедри.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Юридичний факультет та випускова кафедра активно беруть участь у програмі ЄС Еразмус+ на основі двосторонніх договорів (<http://interof.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/09partneruniv>). НПП пройшли низку стажувань та тренінгів, що підтверджено відповідними сертифікатами (напр. <https://law.chnu.edu.ua/productive-internship-resume/>). У рамках співпраці випускової кафедри та Університетом Штефана чел Маре (Румунія), проводиться щорічна спільна конференція зі здобувачами та НПП, що є додатковим підтвердженням розширення наукових та дослідницьких горизонтів, спільних наукових пошуків. Продемонстрована експертній групі колекція робочих програм цих конференцій підтверджує їх системність та затребуваність (<https://law.chnu.edu.ua/suchavska-platforma-mizhnarodnoi-spiivpratsi-universytetiv/>). Наукові публікації НПП – монографії, посібники, статті тощо наявні у бібліотеці (зокрема монографії С.Задорожної та С.Карвацької), а багато повнотекстових робіт доступно за лінками до переліку публікацій викладачів на їх персональних сторінках. Здобувачі ОП «Міжнародне право» брали участь у

Перших Всеукраїнських змагань з Європейської соціальної хартії (<https://law.chnu.edu.ua/uspikh-yurystiv-mizhnarodnykiv-na-vseukrainskykh-zmahanniakh-z-yevropeiskoi-sotsialnoi-khartii/>). У ЗВО проводився ChNU Mini-Moot 2019, де здобувачі навчалися читати кейси ЄСПЛ правильно і структуровано (за єдиною системою) та аналізувати різні документи ООН (<https://law.chnu.edu.ua/chnu-mini-moot-2019/>). Здобувачі ОП були учасниками Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, а за підсумками 2 туру здобувачка з курсу нагороджена дипломом III ступеня (<https://law.chnu.edu.ua/peremozhtsi-vseukrainskoho-konkursu-studentskykh-robot/>). Поєднання навчання та дослідження реалізовано також при підготовці курсових робіт, які передбачені ОП на 3 та 4 курсі із забезпеченням вільного вибору тем робіт (<https://law.chnu.edu.ua/kursovi-roboty/>). При кафедрі діє студентський науково-дискусійний гурток «Міжнародне право» під керівництвом викладача кафедри, доц. О. Чепель. Доповнюють науково-практичний напрямок розвитку здобувачів діяльність ELSA (European Law Students' Association) (<https://law.chnu.edu.ua/elsa-chernivtsi/>), Юридичної клініки (<https://law.chnu.edu.ua/legal-clinic/>), Лабораторії прав людини (<https://law.chnu.edu.ua/human-rights-lab/>), які тісно співпрацюють, наприклад у напрямку стажувань (<https://law.chnu.edu.ua/elsa-ta-yurklinika-synerhiia-zusyl-ta-rezultativ/>). Щоправда, при зустрічах із фокус-групами відмічено порівняно низьку залученість власне правників-міжнародників до діяльності цих осередків.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

НПП випускової та інших залучених до ОП кафедр активно займаються науковою роботою, публікують результати досліджень у вітчизняних і закордонних рецензованих виданнях, у тому числі, індексованих провідними наукометричними базами, беруть участь у наукових конференціях, проходять стажування, що підтверджено відповідними публікаціями та сертифікатами. Отримані наукові результати, здобуті знання, практичні та педагогічні вміння і навички впроваджуються в освітній процес (включення статей, монографічних робіт у перелік джерел РП; застосування німецької методики вирішення кейсів тощо). При аналізі РП та під час спілкування з НПП отримано інформацію, що науково-методичне забезпечення щороку оновлюється з урахуванням останніх наукових досягнень, практики у відповідній галузі, та враховуючи зміни у національному законодавстві і міжнародному праві. Експертами встановлено, що надані РП та силабуси Perezatverdzheno у 2020 р. Так, до рекомендованої літератури низки РП включений сучасний двотомний підручник з міжнародного права за ред. В.Мицика (2019 та 2020 роки видання), монографії С.Задорожної та С.Карвацької. На питання ЕГ щодо відсутності згаданого підручника у бібліотеці, практично кожний викладач підтвердив наявність цієї книги у власній бібліотеці, а здобувачам вона надається в електронному варіанті, що дозволяє читати, але не розповсюджувати. Членами експертної групи також було знайдено посилання на підручник з принципів міжнародного кримінального права 2020 р. за ред. Г. Верле, відомого фахівця у цій сфері, що підтверджує знайомство з останніми іноземними публікаціями. У той же час, в деяких силабусах ознаки оновлення чи перегляду не бачаються. Так, серед джерел основної літератури до дисципліни “Міжнародний комерційний арбітраж” відсутні публікації, видані впродовж останніх 5-ти років. Уся рекомендована література до дисципліни “Права національних меншин у міжнародному праві”, як основна, так і допоміжна, старше 10-ти років (<https://law.chnu.edu.ua/courses/>). Існують і інші приклади, що ілюструють недостатню увагу до оновлення змісту ОК, зокрема, вказані при аналізі підкритерію 8.5 цього звіту. Беззаперечно позитивним є включення у 2021 р. С. Задорожної до складу Правління Української асоціації міжнародного права, а С. Меленка до складу Піклувальної Ради цієї Асоціації, що дозволить ще якісніше обмінюватися ідеями та поглядами серед фахівців-міжнародників, запроваджувати наукові досягнення і сучасні практики міжнародного права, навіть коли вони знаходяться на етапі ще не опублікованих ідей.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У ЗВО питання інтернаціоналізації реалізовано на високому рівні: укладено угоди з понад 190 іноземними університетами та з понад 30 університетами в рамках програми ERASMUS+ (<http://interof.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/09partneruniv>); на сайті відділу міжнародних зв'язків ЗВО розміщено інформацію про актуальні конкурси та здобуті гранти, що підтверджує статус ЗВО як провідного наукового та освітнього університету регіону. Націленість на міжнародну співпрацю підкріплена внутрішніми положеннями: Стратегією інтернаціоналізації ЧНУ; Положенням про академічну мобільність ЧНУ; Порядком підготовки та виконання міжнародних проектів та грантів ЧНУ тощо (http://interof.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/03_01norma_docs). Перелік зарубіжних стажувань НПП, представлений у документах та підкріплений відповідними сертифікатами, достовірно підтверджує активну участь працівників у міжнародних проектах, підвищення кваліфікації у Німеччині, Польщі, Італії, Литві тощо. Щорічна спільна конференція з Університетом Штефана чел Маре (Румунія) за участі здобувачів та академічного персоналу (до пандемії проводилася на двох базах в Україні і Румунії, зараз онлайн), є додатковим підтвердженням інтернаціоналізації наукових пошуків та розширення дослідницьких горизонтів. Високий рівень залучення здобувачів до міжнародної співпраці відображено у програмі короткострокового навчання в університеті м. Вісмар (ФРН) (<https://law.chnu.edu.ua/navchalna-praktyka-studentiv-v-nimechchyni/>), результати якої високо оцінені здобувачами ОП. Підсилює складову інтернаціоналізації можливість навчання за магістерською програмою подвійних дипломів з Сучавським університетом Штефана чел Маре (Румунія) (<https://law.chnu.edu.ua/vstup-studentiv-mahistriv-do-suchavskoho-universytetu/>), що є важливим орієнтиром і реальною перспективою для теперішніх бакалаврів-міжнародників. Спілкування зі здобувачами та представником відділу міжнародних зв'язків підтверджує обізнаність студентів про можливості, які надає ЗВО у контексті інтернаціоналізації. Підтверджено участь здобувачів у майстер-класах та гостьових лекціях закордонних фахівців (проф. Я.-У. Сандал, Норвегія; Рой

Гонас (<https://law.chnu.edu.ua/roy-b-gonas-lecture-courses/>), однак фактично відсутнє залучення іноземних фахівців, що спеціалізуються на міжнародному праві.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. Широкий спектр та активне застосування інноваційних форм і методів навчання, які в сукупності дозволяють досягти цілей ОП та ПРН. 2. Застосування дистанційних форм освіти та засобів електронного навчання (Moodle), задля забезпечення сучасних потреб освітнього процесу. 3. Реалізація принципу академічної свободи, обізнаність здобувачів про її зміст та широке користування цією свободою. 4. Високий рівень інтернаціоналізації освітнього процесу; участь академічного персоналу у грантових проєктах, підвищенні кваліфікації за кордоном; досвід академічної мобільності здобувачів; наявність широкого каталогу міжнародних партнерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

На сайті юридичного факультету присутні різні версії РП, силабусів для одних і тих самих ОК. Наявність розміщених документів тільки для ОП 081 «Право» призводить до плутанини та свідчить про розпорошеність, недостатню системність у оприлюдненні методичних матеріалів. Водночас, наявні РП вимагають детального перегляду, зокрема щодо актуалізації джерельної бази. Рекомендовано звернути увагу на можливість включення у перелік літератури з різних дисциплін міжнародно-правового спрямування тритомника «Енциклопедія міжнародного права», виданого в Інституті держави і права ім. В.М. Корецького, який не включений до жодної проаналізованої РП/силабусу, але наявний у бібліотеці. З метою популяризації наукових заходів, конференцій з міжнародного права, можна запропонувати відповідні інформаційні листи розміщувати на сайті кафедри, включати у календар подій. Доречним може бути запровадження електронного обліку балів/оцінок, що дозволить систематизувати отримані результати навчання, краще взаємодіяти усім учасникам освітнього процесу, оскільки, за твердженням здобувачів, при дистанційному навчанні в умовах карантину викладачі озвучують бали/оцінки усно або надсилають на електронну пошту.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Навчання і викладання за ОП загалом відповідають встановленим вимогам, використовуються актуальні методики навчання, в тому числі, електронного. Використання здобутків наукової діяльності та досвіду міжнародної співпраці позитивно впливають на освітній процес. Активна діяльність здобувачів та працівників, розуміння слабких місць дозволяють нівелювати виявлені недоліки, та загалом досягти цілей ОП та ПРН. Водночас недоліки в рамках критерію 4 не дозволяють говорити про зразковий/інноваційний характер ОП, тому в контексті цього критерію констатовано рівень відповідності «В».

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

У ЗВО прийнято «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЧНУ» (<https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYLONEosLySV/view>), яке базується на Положенні про організацію освітнього процесу ЧНУ, та за яким контрольні заходи включають підсумковий і поточний контроль. Поточний контроль застосовується з метою перевірки знань з окремих складових РП: лекцій; питань, винесених на практичні, індивідуальні заняття, самостійної роботи. Як підтверджено на зустрічі зі здобувачами, викладачі забезпечують пояснення виставлених балів, що сприяє розумінню здобувачами можливих слабких сторін та прогалів у засвоєнні матеріалу. Поточний контроль здійснюється на заняттях через індивідуальне і фронтальне усне опитування, бліц-опитування; письмові самостійні роботи (реферати, есе); ведення термінологічного словника; практичні, індивідуальні та самостійні завдання; розв'язання кейсів та творчих задач; взаємоконтроль слухачів у парах і групах; самоконтроль, а також тестування, що загалом відповідає прийнятій практиці. Деякі РП не містять

детального опису форм і методів поточного контролю (ОК «Міжнародне право» загальна та особлива частина), інші, наприклад, ОК «Вступ до міжнародного права», дають детальне пояснення як щодо поточного, так і щодо модульного та підсумкового контролю. Вказані вище положення також регламентують підсумковий контроль, його мету та форми (екзамен, диференційований залік тощо), що проводяться у формі тестового контролю за принципами ЗНО, усно, письмово або (що використовується переважно) шляхом комп'ютерного тестування. Тестові форми контролю сприяють об'єктивності оцінювання. Результати підсумкового контролю є основною складовою рейтингового оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти (відповідно до "Положення про рейтинг студентів ЧНУ" https://drive.google.com/file/d/1DG2_aEX5y5gkZMdVi6qry4NwztXwo-3h/view), що впливає, зокрема, на можливість отримання стипендії. Усі документи доступні на сайті ЗВО, необхідна інформація оприлюднюється заздалегідь. Здобувачі з нею ознайомлені, а викладачі додатково на початку курсів пояснюють відповідні вимоги. У результаті спілкування з фокус-групами та вивчення документів експертна група переконалася в чіткості, зрозумілості форм контрольних заходів і критеріїв оцінювання, а також у тому, що вони дозволяють об'єктивно встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти відсутній. Форма атестації - комп'ютерне тестування - адаптовано до вимог і програми ЄФВВ в магістратуру зі спеціальностей 081 "Право" та 293 "Міжнародне право"

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

іткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів забезпечують: «Положення про організацію освітнього процесу ЧНУ», «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЧНУ», а також Положення про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<https://drive.google.com/file/d/16FPnHNMJXd2al362HvDwmvoZ5uEih42ks/view>), та п. 5 Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та організацію роботи Екзаменаційної комісії в ЧНУ (https://drive.google.com/file/d/1-JYnU5bt8e_KIz4-AIQPDuSOLFgD6mN8/view). Додатково об'єктивність екзаменаторів та запобігання конфлікту інтересів забезпечується процедурою визначення підсумкового балу за накопичувальною системою (де бал за екзамен становить 50%); можливістю поєднання різних форм проведення екзаменів (усної, письмової, тестової з використанням ІТ-технологій) при перевазі комп'ютерного та письмового тестування. При зустрічі зі здобувачами підтверджено, що вони знайомі з правилами і процедурами оскарження результатів, однак таких випадків не було. Конфліктні ситуації здобувачі обговорюють всередині групи, з викладачами із застосуванням навичок медіації. При цьому здобувачі зазначили, що оцінювання загалом об'єктивне. Існує налагоджена система співпраці, коли студенти звертаються до студентських парламентарів (старост), а ті комунікують з викладачем з приводу додаткових питань щодо отриманих оцінок. Додатково на запит ЕГ було надано фото Журналу реєстрації апеляцій як підтвердження, що такі апеляції можливі та будуть розглянуті. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу ЧНУ передбачено повторне складання екзаменів не більше двох разів з кожної дисципліни (викладачу та комісії) для ліквідації академічної заборгованості. Наступним кроком є повторний курс.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності регулюється Статутом університету; Правилами академічної доброчесності у ЧНУ (https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view); Положенням про виявлення та запобігання плагіату у ЧНУ (https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSGadrPl_/view). Так, у п. 2.7 Правил передбачено, що вони є атрибутивною частиною контрактів кожного науково-педагогічного, адміністративного чи іншого працівника, студента Університету. Вся необхідна інформація з цього питання розміщена на окремій сторінці ЗВО (https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSGadrPl_/view), найактуальніші моменти висвітлені на стендах в корпусах. За інформацією представників адміністрації певна рубрика з цього питання має бути у курсах вступ до спеціальності, однак у ОК «Вступ до міжнародного права» такої тематики не виявлено. ЗВО є членом американських рад з міжнародної освіти, бере участь у проєкті з ініціювання академічної доброчесності, в рамках якого проведено кілька семінарів, гостьових лекцій. Як повідомила адміністрація ЗВО, саме юридичний факультет у 2015 р. виступив ініціатором імплементації в нормативну базу Університету принципів академічної доброчесності, та розробки відповідних положень. Спілкування із фокус-групами здобувачів продемонструвало знання та розуміння принципів доброчесності з перших років навчання. У

Відомостях СО (с. 13, 15-16) згадується про існування Морально-етичного мінімуму, проте представники фокус-груп не змогли детальніше про нього розповісти, та заявили, що уже роки три Морально-етична комісія не збиралася. Також при підготовці цього Мінімуму було організовано круглий стіл за участю американського професора школи права університету Вашингтона та Лі, Спіді Райса. У цьому круглому столі за Відомостями СО(с. 13) студенти брали безпосередню участь та вносили свої пропозиції. Така інформація незнайома здобувачам, ймовірно, оскільки Мінімум був схвалений зборами трудового колективу факультету 24 грудня 2015 року, а перший набір за ОП здійснено у 2017 р. ЗВО використовує систему антиплагіату UNICHECK. На зустрічі із адміністративним персоналом повідомлено, що з розрахунку на кількість запланованих сторінок робіт закуповується необхідна кількість сторінок для перевірки. Загалом ЗВО перевіряє усі кваліфікаційні, бакалаврські роботи, авторські роботи – навчально-методичне забезпечення, монографії, дисертації. У ЗВО та на кафедрах є відповідальні за це особи. Положенням про запобігання плагіату передбачено показники оригінальності текстів для різних видів робіт. Також у цьому Положення є зразок висновку апеляційної комісії і заяви здобувача, що робота підготовлена ним, та не порушує прав третіх осіб тощо. Випадків порушень правил академічної доброчесності експертна група не виявила.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Позитивною практикою є виокремлення окремої веб-сторінки ЗВО з усією необхідною інформацією щодо академічної доброчесності, а також реальні кроки популяризації доброчесної поведінки. Використання системи UNICHECK дозволяє проводити якісну перевірку робіт із застосуванням сучасних технологічних рішень. Реалізовано на практиці принцип об'єктивного оцінювання, наявні чіткі та зрозумілі правила оскарження результатів контролю. До здобувачів доноситься вся необхідна в контексті форм, методів контролю, критеріїв оцінювання результатів та процедур оскарження.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Підсумкова атестація здобувачів обмежується за змістом Програмою ЄФВВ в магістратуру. Рекомендовано, з огляду на цілі ОП і ПРН, доповнити програму атестації фаховими для юриста-міжнародника дисциплінами - міжнародне приватне право, право Європейського Союзу. Експертна група також вважає за доцільне включити до ОП ОК (наприклад, основи академічної доброчесності) або виділити тематичний блок в рамках вступу до спеціальності, що надало б здобувачам комплексні знання про принципи академічної доброчесності та їхнє практичне застосування.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП загалом відповідає вимогам Критерію 5. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів чіткі, зрозумілі та оприлюднені заздалегідь. Вони дозволяють встановити досягнення здобувачем ПРН за ОП та окремими ОК, забезпечують об'єктивність екзаменаторів. У ЗВО наявні та послідовно дотримуються процедури запобігання і врегулювання конфлікту інтересів, оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. Університет популяризує академічну доброчесність, усі учасники освітнього процесу послідовно дотримуються її принципів. Недоліки є несуттєвими. В контексті Критерію 5 ОП відповідає рівню відповідності «В».

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП, в цілому забезпечує досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання. Як свідчить Зведена таблиця про викладачів ОП, академічний персонал, який забезпечує освітні компоненти, має захищені дисертації за відповідними науковими спеціальностями, вчені звання за профілем відповідних кафедр. Експертною групою встановлено відповідність показників професійної активності науково-педагогічних працівників п. 30 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Варто відзначити високу науково-дослідну активність викладацького складу, яка мала наслідком здобуття трьома викладачами наукового ступеня доктора наук за спеціальністю 12.00.11 "Міжнародне

право" впродовж часу реалізації ОП (С. Задорожна, С. Карвацька та О. Вайцеховська), а також публікацію низки наукових праць (монографій, статей у провідних фахових виданнях України, зарубіжних рецензованих виданнях тощо) відповідно до змісту освітніх компонентів за ОП, що відображено у Зведеній таблиці. Науково-педагогічний персонал проходив педагогічні та наукові стажування, в тому числі, зарубіжні. На сайтах випускової та інших задіяних до реалізації ОП кафедр наявні резюме викладачів (наприклад, <https://law.chnu.edu.ua/oksana-rudenko/>), до яких додані свідоцтва про підвищення кваліфікації, а також сертифікати, які посвідчують відповідний рівень володіння іноземними мовами. Низка викладачів, залучених до ОП, мають свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю (І. Бутирська, С. Меленко, Л. Остафійчук, О. Щербанюк та ін.), провадять практичну адвокатську діяльність, в тому числі, в руслі змісту дисциплін, які ними забезпечуються (міжнародний захист людських прав, процесуальні галузі права, правнича аргументація тощо). У той же час, на думку експертної групи, при доборі викладачів ОП мають місце окремі неузгодженості. З огляду на подані в Зведеній таблиці відомості, не доведена однозначна відповідність освітнім компонентам викладачок А. Бурка ("Цивільне право"), Т. Гнатюк ("Особливості переговорного процесу"). Дисертаційні дослідження та публікаційна активність цих викладачок зосереджені в інших сферах юридичної науки, практично не пов'язаних з вказаними освітніми компонентами. О. Чепель має звання доцента за профільною кафедрою, однак, подані у Зведеній таблиці публікації також не стосуються проблематики дисципліни "Дипломатичне і консульське право".

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору викладачів передбачені Положенням про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників (https://drive.google.com/file/d/1hm-op4WmOXuAn4Q_oiz1b4GuR9-77J53/view), вони є прозорими, відповідають чинному законодавству України та дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму викладачів для успішної реалізації ОП. Зокрема, встановлені вимоги щодо кваліфікації академічного персоналу, відповідності профілю кафедр, наявності достатньої кількості показників професійної активності, передбачених Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності. Кандидатури на заміщення посад обговорюються на засіданнях кафедр та Вченій раді факультету. Поводяться відкриті заняття, які дозволяють оцінити рівень педагогічної майстерності кандидатів. На зустрічі з експертами керівником відділу кадрів також було пояснено, що при визначенні терміну, на який укладається трудовий контракт з викладачем, враховуються результати опитувань студентів. Проблем, з якими зустрічається ЗВО під час добору кадрів на ОП, експертами встановлено не було. Резерв майбутніх викладачів формується шляхом підготовки науково-педагогічних кадрів в аспірантурі та докторантурі (переважно, Львівського національного університету імені Івана Франка та Київського національного університету імені Тараса Шевченка), а також шляхом залучення до викладання працівників з досвідом практичної роботи (адвокатів, суддів).

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Таке залучення здійснюється в рамках співробітництва з базами практики на підставі укладених угод та меморандумів. Зокрема, студенти ОП проходять практику в судах, органах місцевого самоврядування, міжнародному відділі Університету, Почесному консульстві ФРН в Чернівцях, органах МЗС України. Викладачі мають досвід спільних наукових досліджень та написання навчальних посібників у співавторстві з практичними працівниками (наприклад, Господарське право. Навчально-методичний посібник / уклад. А.А. Бутирський, І.А. Бутирська. Чернівці: ЧНУ, 2017. 204 с.). Експертами також встановлено, що роботодавці долучалися до рецензування проєкту ОП (адвокат А.Єзерська, суддя І.Скуляк). Під час зустрічі роботодавці (почесний консул ФРН О.Шламп, суддя А.Бутирський, нотаріус В.Савчук, начальник відділу Буковинської митниці О.Черней) підтвердили, що обговорювали з випусковою кафедрою зміст та реалізацію ОП, надавали окремі пропозиції щодо її вдосконалення, перш за все, через розширення каталогу вибіркових дисциплін, використання методів практично орієнтованого навчання. Випусковою кафедрою надані витяги з протоколів засідань кафедр, на яких зазначені пропозиції були розглянуті. У той же час, експертна група має відзначити, що співпраця з роботодавцями має скоріше епізодичний, ніж системний характер та потребує більш чіткої документальної фіксації. Про недостатній рівень співпраці з роботодавцями опосередковано свідчать також надані експертам результатами опитування студентів ОП, відповідно до яких 23% здобувачів лише частково впевнені у перспективах працевлаштування за фахом, а 17% - не впевнені взагалі. Вбачається, що безпосереднє спілкування з роботодавцями та розуміння їхніх очікувань могло б надати здобувачам і більшу впевненість у працевлаштуванні, і кращі перспективи розвитку кар'єрного шляху.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Експертною групою встановлені факти залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків та представників роботодавців. Зокрема, на умовах сумісництва на ОП викладали судді О.Мінів, А. Бутирський, нотаріус В.Савчук. Низка викладачів ОП мають адвокатські свідоцтва та активно займаються адвокатською діяльністю, а відтак, теж є професіоналами-практиками. Викладачі, а також створені при юридичному факультеті Юридична клініка, Лабораторія медіації, осередок студентської самоврядної організації "Європейська Асоціація Студентів Права" (ELSA

Чернівці) сприяють залученню експертів під час проведення круглих столів, семінарів, тренінгів тощо (наприклад, відкриті для всіх зацікавлених студентів юридичного факультету майстер-клас заступника голови Конституційного суду Республіки Узбекистан А.Гафурова «Конституційний контроль в Узбекистані: сучасний стан і перспективи розвитку» <https://law.chnu.edu.ua/konstytutsiinyi-kontrol-v-uzbekystani/> (листопад 2020); публічна лекція «Медіація як мистецтво життя» медіаторки Софії Дудчак (Італія) <https://law.chnu.edu.ua/mediatsiia-yak-mystetstvo-zhyttia/> (грудень 2019); публічна лекція міжнародного експерта Проекту ЄС Право-Justice Алвідаса Медалінскаса «Реформування правничої освіти в Україні: європейський погляд» - <https://law.chnu.edu.ua/week-of-chernivtsi-law-school/> (травень 2019) тощо). Проте доказів залучення до аудиторних занять експертів-практиків у галузі саме міжнародного права, в першу чергу, міжнародного публічного, експертам виявити не вдалося. Вказана проблема усвідомлюється випусковою кафедрою, під час зустрічей з експертами підтверджено прагнення налагодити відповідну співпрацю згідно з положеннями Меморандуму з МЗС України, та з огляду на вже розвинуті зв'язки з Генеральним консульством Румунії в Чернівцях, Почесним консульством ФРН в Чернівцях та ін.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми та у співпраці з іншими організаціями. Під час зустрічей з академічним і допоміжним персоналом встановлено, що в межах ЗВО систематично проводилося підвищення кваліфікації академічного персоналу задля оволодіння навичками та вміннями у сфері використання електронних засобів навчання. З початком запровадження карантинних заходів у березні 2020 року таке підвищення кваліфікації стало масовим, тож всі викладачі ОП оволоділи вміннями роботи в електронній системі Moodle і активно застосовують цю систему. Студенти під час зустрічі продемонстрували роботу Moodle в контексті конкретних освітніх компонентів та відзначили свою задоволеність доступними їм навчальними матеріалами. Професійний розвиток викладачів ОП забезпечується шляхом навчання в аспірантурі та докторантурі, що результувало в успішні захисти дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата і доктора юридичних наук. Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників https://drive.google.com/file/d/1opL_rGqQxGOytwv1lkoQUAKdjKInQeK6/view передбачені чіткі й зрозумілі процедури визнання результатів підвищення кваліфікації, а також можливість його фінансування за рахунок коштів, передбачених у кошторисі університету, відповідно до Плану підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. Експертна група знайшла підтвердження (наявність відповідних сертифікатів у резюме викладачів на сайтах кафедр та вказівки у Зведеній таблиці про викладачів ОП) участі в міжнародних наукових та педагогічних стажуваннях, зокрема, в університеті м. Вісмар, ФРН (С. Меленко, О. Чепель, О. Вайцеховська, О. Руденко та ін.), в університеті Саленто, м. Лечче, Італія, університеті Валенсії, Іспанія (Н.Кирилюк), в Ясьському університеті ім. А.Й. Кузи, Румунія (І.Торончук). Участь у вказаних та інших стажуваннях стала можливою не лише завдяки активності академічного персоналу, але й за підтримки ЗВО у задоволенні професійних потреб викладачів (в опануванні новітніх методик викладання, проведення досліджень на базі інших ЗВО) шляхом укладення відповідних договорів про співробітництво. Спілкування з керівником відділу кадрів та головним бухгалтером Університету підтвердило сприяння ЗВО в оформленні відряджень, в тому числі, довгострокових, збереження робочого місця та середньої заробітної плати викладачів, які проходять стажування та підвищують свою кваліфікацію. Також Університет надає можливості для оприлюднення на безоплатній основі (або на умовах часткової оплати у разі видання тиражу монографій чи підручників понад 50 екземплярів) результатів наукової роботи викладачів, використовуючи ресурси власного видавництва, що також було підтверджено головним бухгалтером ЗВО на зустрічі з експертами.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ЗВО передбачені заходи та механізми матеріального та морального стимулювання викладацької майстерності. Відповідно до Положення про порядок преміювання працівників Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (додаток 6 до Колективного договору <https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnRTdLaUdBYVd6cHdsVDFkYjk3cWxRZXZheUt3/view>) передбачено преміювання академічного персоналу за достроковий та вчасний захист кандидатської чи докторської дисертації; за підготовку переможців з числа учнів-членів Малої академії наук на Всеукраїнських і міжнародних конкурсах, студентів-переможців Всеукраїнських і міжнародних предметних олімпіад, конкурсів наукових робіт; успішну навчально-методичну роботу, що забезпечила якісне поліпшення освітнього процесу, інші високі показники в роботі. Окремим Положенням (додаток 2 до Колективного договору) визначено порядок встановлення індивідуальних надбавок стимулюючого характеру до зарплати професорсько-викладацькому складу. Під час зустрічей з менеджментом ЗВО, адміністративним персоналом було встановлено, що вказані у Положеннях механізми послідовно застосовуються, розміри надбавок залежать від рейтингових показників наукової, навчально-методичної та гуманітарно-виховної діяльності, що розраховуються окремо для професорів, доцентів та асистентів. Рейтинги кафедр та викладачів (<http://history.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/03deanoff/04acrating>) демонструють загалом середні в ЗВО показники академічного персоналу випускової та інших задіяних в ОП кафедр, що за словами менеджменту Університету та головного бухгалтера, дозволяє їм отримувати відповідні надбавки та інші стимули.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильними сторонами ОП в контексті Критерію 6 є: 1. потужний кадровий склад, що включає кандидатів і докторів наук, в першу чергу, за спеціальністю 12.00.11 “Міжнародне право”, а також за іншими спеціальностями юридичних наук; 2. поєднання академічним персоналом науково-дослідної роботи (а в низці випадків і практичної діяльності в сфері юриспруденції) з належним рівнем викладацької майстерності, оволодінням сучасними засобами електронного навчання, постійним підвищенням кваліфікації на різних програмах як в Україні, так і закордоном; 3. стимулювання ЗВО постійного професійного розвитку викладача як шляхом заохочень, так і через створення умов для підвищення кваліфікації, удосконалення педагогічної майстерності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкою стороною ОП у контексті Критерію 6 є недостатній рівень співпраці з роботодавцями, зокрема, в частині їхньої участі в організації та реалізації освітнього процесу, а також незалучення до проведення аудиторних занять експертів у галузі міжнародного, в першу чергу, міжнародного публічного права. Вважаємо, що для вдосконалення взаємодії з роботодавцями доцільно було б обговорити різні можливості виведення її на системну регулярну основу. Одним з варіантів, над думку експертної групи, могло б стати інституціональне оформлення співпраці зі стейкхолдерами шляхом створення консультативної ради роботодавців. Утворення такої ради дало б змогу стейкхолдерам формувати спільні висновки та рекомендації щодо вдосконалення ОП під кутом зору потреб різних сфер правничої діяльності. Крім того, слід звернути увагу на посилення співпраці саме з профільними роботодавцями, які провадять правничу діяльність у сфері міжнародного публічного та міжнародного приватного права, наприклад, проводити окремі заняття, навчальні екскурсії чи зустрічі на базах роботодавців, організувати більш широке спілкування роботодавців зі здобувачами. Задля залучення стейкхолдерів доцільно скористатися можливостями, закладеними в Меморандумі з МЗС України, налагодженими зв'язками з Генеральним консульством Румунії в Чернівцях, Почесним консульством ФРН та ін. Такі заходи, на думку експертної групи, могли б суттєво підвищити впевненість студентів у перспективах майбутнього працевлаштування, їх конкурентоспроможність на ринку праці, а також покращити практичну складову освітнього процесу.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Залучені до реалізації ОП людські ресурси у цілому відповідають встановленим вимогам. Система підбору кадрів та професійного розвитку викладачів забезпечує досягнення цілей та програмних результатів навчання за ОП. Недоліки, пов'язані з недостатнім залученням роботодавців та експертів галузі, мають окремий характер і можуть бути усунуті в ході реалізації ОП. В контексті Критерію 6 ОП не має зразкового / інноваційного характеру.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час огляду матеріально-технічної бази ЗВО експертною групою було встановлено, що наявні матеріально-технічні ресурси є достатніми для досягнення здобувачами програмних результатів навчання за ОП. Більшість аудиторій оснащені мультимедійними системами. Наявні лекційні аудиторії окремі аудиторії для практичних занять, комп'ютерні класи з доступом до мережі Інтернет, лінгвокабінети, які розташовані у 2 сусідніх корпусах Університету. Зал Вченої Ради оснащений відповідною технікою задля ефективного здійснення засідань і використовується не лише для відповідних нарад, але й для проведення конференцій, круглих столів, тренінгів, в тому числі, за участі здобувачів ОП. Окремі аудиторії виділені для функціонування Лабораторії європейського права, імітаційного «Залу судового засідання», Юридичної клініки, Лабораторії медіації в яких також займаються студенти в аудиторний та позааудиторний час. Діє загальноуніверситетська Наукова бібліотека з потужними фондами, в тому числі, й електронних ресурсів, доступних для студентів і викладачів. Для зручності користування бібліотекою створено електронний каталог. На кафедрі функціонує власна електронна бібліотека, яка забезпечена необхідною літературою для здобувачів та викладачів ОП “Міжнародне право”, доступ до бібліотеки надається здобувачам на прохання. Згідно з опитуванням здобувачів 83% з них вважають, що навчально-методичні матеріали є доступними та актуальними. При цьому 69,2 % підтверджують доступ до сучасної наукової літератури. Університет виділяє достатньо фінансових ресурсів для підтримання і оновлення матеріальної бази. Зокрема, студенти підтвердили проведення ремонтних робіт в гуртожитку. Під час зустрічей з фокус-групами зі здобувачами та

викладачами було отримано підтвердження щодо задоволеності умовами навчання та матеріально-технічною базою.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час зустрічей з фокус-групами було підтверджено вільний та безоплатний доступ до об'єктів інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми. Директор бібліотеки та головний бухгалтер проінформували про регулярні закупівлі літератури, оплату на постійний або тимчасовій основі доступ до електронних ресурсів провідних світових видавництв (зокрема, на час проведення візиту - ресурсів видавництва Springer) та баз даних, якими на безоплатних засадах користуються студенти і викладачі. Також ЗВО забезпечує доступ до програми виявлення текстових запозичень UNICHEK.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою. У ЗВО створена Служба охорони праці та радіаційної безпеки (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/02%20strukt_univ/25%20ohorona), на яку покладені завдання щодо профілактики та усунення шкідливих і небезпечних для життя і здоров'я факторів, інших загроз, проведення профілактичних заходів, спрямованих на запобігання нещасним випадкам. Служба, зокрема забезпечує інформування та інструктаж працівників і здобувачів, здійснює контроль за дотриманням норм пожежної безпеки. На заходи з охорони праці виділяються достатні фінансові та матеріальні ресурси. На факультеті є інформаційний стенд з порядком дій у випадках надзвичайних ситуацій. Встановлено, що студенти задоволені освітнім середовищем, наявністю і доступом до ресурсів. В Університеті функціонує Центр культури і дозвілля, який надає можливості студентам реалізувати свої таланти. В умовах карантину Центр організовує заходи в онлайн форматі. До послуг здобувачів - спортивні споруди, зокрема, тенісний корт, поле для міні-футболу, зали для занять окремими видами спорту, які здобувачі можуть використовувати на безоплатних засадах. Культурно-естетичним (зокрема, організацією екскурсій, відвідування музеїв, інших заходів) та патріотичним вихованням, пропагандою здорового способу життя, профілактикою СНІДу, наркоманії та алкоголізму займається Відділ з навчально-виховної роботи і гуманітарної освіти. Задля збереження психічного здоров'я здобувачів у ЗВО на базі факультету педагогіки психології і соціальної роботи створено Соціально-психологічний центр, до якого звертаються здобувачі в разі виникнення психологічних проблем. В умовах карантинних обмежень консультації психологів надаються онлайн.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

На зустрічі з фокус-групою здобувачів ЕГ отримала підтвердження достатньої поінформованості студентів з питань організації навчання, яку забезпечує безпосередньо деканат, викладачі та куратори академічних груп. Здобувачі і представники студентського самоврядування підтвердили відкритість адміністрації та доступність консультативної підтримки. Особливо представники фокус-груп відзначали якість інформування з питань академічної мобільності та міжнародної співпраці. Соціально-психологічним центром забезпечується надання безоплатних консультацій психолога. Інформаційна підтримка забезпечується висвітленням подій у соціальних мережах, перш за все, Instagram та частково на сайті ЗВО. Також, під час огляду матеріальної бази експертній групі були продемонстровані інформаційні стенди, на яких розміщуються важливі оголошення від кафедр, деканату, Юридичної клініки та інших структур. Соціальна підтримка надається за участі профспілки студентів. Зокрема, представники фокус-груп розповіли про практику звільнення від плати за гуртожиток для студентів із малозабезпечених сімей, соціальні стипендії для визначених законодавством категорій осіб. Також, голова профспілки студентів повідомив, що силами профспілки і волонтерів забезпечувалася доставка продуктів і інших предметів першої необхідності здобувачам, які перебували на самоізоляції в гуртожитках під час пандемії COVID-19. Усі форми підтримки здобувачів продовжують успішно реалізовуватися і в дистанційному режимі під час карантинних заходів. Так, психологічні консультації надаються онлайн, організаційна і консультативна підтримка забезпечується через розміщення необхідних матеріалів на сайті ЗВО, в системі електронного навчання Moodle. Викладачі спілкуються зі студентами засобами платформи Google meet, а також за допомогою месенджерів. Силами студентського самоврядування створено анонімний бот у месенджері "Telegram" з цілями психологічної допомоги здобувачам та анонімний бот для подання скарги (наприклад, з академічної недоборочесності, з незадоволеності умовами у гуртожитку). Як свідчать результати опитування студентів ОП, 88% з них вважають, що інформаційно-консультативна допомога є відкритою і доступною. 83% відзначили доступність і актуальність навчально-методичних матеріалів, 67% - забезпеченість необхідними ресурсами для самостійної роботи.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У ЗВО діє положення “Про індивідуальний графік навчання студентів у ЧНУ ім. Федьковича” (http://www.budarch.chnu.edu.ua/res//budarch/Docs/Polozhennia/8_Polozh_indyvid_grafic_2020.pdf), у якому передбачений порядок створення умов для виконання індивідуального навчального плану студентами з особливими освітніми проблемами. На ОП “Міжнародне право” такі особи відсутні. На зустрічі з керівником та менеджментом ЗВО експертній групі повідомили, що в рамках можливостей ЗВО впроваджують кроки для впровадження інклюзивної освіти в університеті в цілому, зокрема, є приклади успішної інклюзії студентів з порушеннями зору і слуху (включно з допомогою сурдоперекладача) на інших ОП. Затверджено Порядок супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп, а також надання їм соціально-психологічної допомоги у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. Також у 2018 році на замовлення Університету було надано Технічний висновок про можливість доступності закладів ЧНУ для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення з ескізними пропозиціями. (обидва документи - за посиланням <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/oorpage>). Як зміст Технічного висновку, так і візуальний огляд навчальних корпусів, де відбувається освітній процес за ОП, свідчать про значні труднощі, а часто і про неможливість обладнання історичних будівель, в тому числі, пам'яток архітектури, ліфтами і пандусами. В той же час, експертна група вважає, що певні заходи в цьому напрямі можуть бути здійсненими - наприклад, шляхом використання тимчасових переносних пандусів чи підйомників.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО діє положення “Про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича” (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/04%20ofic_inf/01%20onormdocs). У положенні передбачені процедури вирішення та запобігання конфліктних ситуацій щодо сексуальних домагань, дискримінації, корупції тощо. На зустрічі зі здобувачами та студентським самоврядуванням експертною групою було встановлено, що при виникненні проблем чи конфліктних ситуацій студенти в основному звертаються до студентської профспілки, органів студентського самоврядування, кураторів груп. У Відомостях СО (с.13) міститься вказівка на конфлікт з викладачем німецької мови у 2017-2018 навчальному році, успішно вирішений за сприяння випускової кафедри. Однак присутні на зустрічі дві студентки 4-го курсу повідомили, що особисто в конфлікті участь не брали і про цей факт їм невідомо. Результати опитування здобувачів показують, що процедури вирішення конфліктних ситуацій є доступними і зрозумілими для 90% студентів.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Матеріально-технічні ресурси є достатніми для викладання та навчання за освітньою програмою. Доступ до інформаційних ресурсів ЗВО, зокрема до наукової бібліотеки є безоплатним для здобувачів та викладачів. Окремо для студентів спеціальності “Міжнародне право” створена електронна бібліотека з необхідною літературою. Здобувачі заручені підтримкою викладачів, кураторів академічних груп, соціально-психологічної служби, студентської профспілки. Позитивною практикою є створення анонімного боту у месенджері “Telegram” для психологічної допомоги здобувачам та анонімного боту для подання скарг (наприклад, з академічної недобросовісності, з незадоволеності умовами у гуртожитку). Також варто відзначити ефективну адаптацію різних форм підтримки до умов карантину, підтримку здобувачів, які вимушені були самоізолюватися в гуртожитку.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

До слабких сторін ОП в контексті критерію 7 слід віднести фактичну відсутність можливості навчання на ОП осіб з обмеженою індивідуальною мобільністю. Усунення цього недоліку викликає великі труднощі через історичний характер будівель, в яких реалізується освітній процес. Проте, експертна група вважає можливим вжити заходів для забезпечення доступності приміщень, наприклад, шляхом використання переносних пандусів, підйомників, пошуку інших технічних рішень, які можуть бути запропоновані відповідними фахівцями, без шкоди для охорони пам'яток історії та культури. Експертна група також рекомендує підвищити рівень висвітлення на сайті ЗВО діяльності підрозділів, які забезпечують різні види підтримки здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 7.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Найвні фінансові та матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення ОП є доступними для учасників освітнього процесу і достатніми для забезпечення досягнення цілей ОП та ПРН. Найвні позитивні практики у сфері надання здобувачам інформаційної, консультативної, психологічної та іншої підтримки. Потребують покращення умови доступу до ОП осіб з особливими освітніми потребами. У контексті критерію 7 ОП “Міжнародне право” загалом відповідає рівню відповідності “В” з недоліками, що не є суттєвими. Відсутній інноваційний/зразковий характер.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЗВО визначені процедури розроблення, затвердження, моніторингу якості і перегляду освітніх програм. У квітні-серпні 2020 р. були затверджені Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм, Положення про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (доступні за посиланням <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/02%20osvitniad/02>). Зазначені документи відповідають чинному законодавству, а також сучасній парадигмі якості вищої освіти. Проте експертна група виявила суттєві розходження між нормативно закріпленими процедурами і реальним станом справ. Так, у п. 2.4 Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм вказано, що “До складу проектної групи включаються провідні фахівці Університету, практики, студенти”. До складу проектної групи ОП не включені ні роботодавці (проте, один з членів групи - С. Меленко - є адвокатом-практиком), ні студенти (станом на час оновлення ОП вже було здійснено 3 набори студентів). Слід зауважити, що ОП затверджена Вченою радою Університету 25.05.2020 р. (протокол № 5), тобто, через місяць після затвердження Положення та введення в дію вимог щодо складу проектних груп (протокол № 4 від 27.04.2020 р.), а отже, мала б врахувати ці вимоги. Як стверджується у Відомостях СО (с. 16), зміни до ОП в частині окремих ОК і обсягів кредитів на них вносилися “рішенням Вченої ради факультету (Протокол № 2 від 30.08.2019 р.)”. На час складання цього протоколу Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм ще не діяло, редакція 2019 р. як окремий варіант модернізованої ОП відсутня. Відтак, подібний підхід (принаймні, станом на 2019 р.) до зміни ОП не дає змоги оцінити проходження необхідних для забезпечення якості освіти процедур, а порушення вимог щодо складу проектної групи свідчить про недостатній рівень залучення стейкхолдерів. Порівняння ОП 2017 та 2020 років, так само, як інтерв'ювання фокус груп, не дало ЕГ можливості виявити мотивацію окремих проведених змін, тим більше, що у низці випадків такі зміни взагалі не відбувалися (так, обов'язкові ОК “Господарське процесуальне право”, “Кримінальне процесуальне право”, додані, як стверджується у Відомостях СО (с. 16) до чинної ОП, в зв'язку з необхідністю забезпечення підготовки здобувачів до ЄФВВ в магістратуру, наявні і в ОП 2017 р. - ППО10 та ППО19). Відповідно до п. 2.7.8 Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм “Для формування Профілю програми обираються ПРН (кількістю 15-20)”. Хоч наведена норма і може розглядатися як рекомендаційна, включення до ОП 35-ти ПРН видається надмірним та викликає сумніви у їх досяжності. За відсутності Стандарту вищої освіти зі спеціальності 293 “Міжнародне право” та з урахуванням принципу автономії ЗВО експертна група не вбачає прямих порушень у такій кількості ПРН, однак акцентує на неузгодженості підходів у рамках ВСЗАО.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти залучаються до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення якості освіти. Під час спілкування з фокус-групою студенти вказали на можливість звернення до випускової кафедри, керівництва факультету, студентського парламенту з пропозиціями щодо покращення освітнього процесу. Експертній групі надані витяги з протоколів засідань кафедри, на яких розглядалися пропозиції і побажання студентів щодо урізноманітнення форм підсумкового контролю, залучення іноземних лекторів, гостьових професорів та практичних працівників до освітнього процесу. Частково ці пропозиції були враховані, однак рівень залучення іноземних фахівців та практичних працівників у галузі міжнародного права і надалі потребує підвищення (детальніше в аналізі Підкритерію 6.4 цього звіту). Однак, залучення студентів до процесу періодичного перегляду ОП не має системного характеру, в першу чергу, через те, що всупереч вимогам нормативної бази ЗВО їх представники не включені до проектної групи ОП. З метою збирання інформації про рівень задоволеності здобувачів освітнім процесом та якістю ОП Соціологічною лабораторією ЗВО проводяться щорічні загальноуніверситетські опитування (<https://drive.google.com/file/d/1a8EdsLiFMT9dYOARnLZd9UFpURE9h2u/view>). У листопаді 2020 р. було здійснено онлайн опитування студентів 4-го курсу ОП “Міжнародне право”, результати якого були надані експертній групі під час візиту, а студенти на зустрічі підтвердили участь в його проходженні. Питання анкети, анонімний формат анкетування, а також відповіді, які на думку експертів, відповідають реальному

стану справ на ОП, дозволяють отримати об'єктивну інформацію, зокрема, про рівень задоволеності студентів цілями ОП, її змістом та ПРН, залученням професіоналів-практиків, ставленням ЗВО до врахування пропозицій і інтересів студентів. Також форма анкети передбачає можливість безпосереднього викладу рекомендацій і пропозицій студентів щодо покращення ОП і освітнього процесу в цілому. В той же час, результати анкетування свідчать, що не всі студенти поінформовані про можливість впливати на перегляд і зміни ОП (27% знають частково, 21% - не знають взагалі, 10% не відповіли на питання). 30% студентів вважають, що цілі ОП лише частково враховують, а 9% - взагалі не враховують інтереси здобувачів і роботодавців. Під час інтерв'ювання представників студентського самоврядування було встановлено, що на загальноуніверситетському рівні студентський парламент є доволі впливовим органом, його актив розуміє необхідність долучення до процесів забезпечення якості освіти та активно працює в цьому напрямку, взаємодіючи з Вченими радами та науково-методичними комісіями як Університету, так і окремих факультетів. Однак, в.о. голови студентського парламенту юридичного факультету не дуже добре орієнтується як в змісті функції студентського самоврядування в контексті забезпечення якості освіти, так і в тому, в яких формах і та під час роботи в яких органах ЗВО ця функція може бути реалізована.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці безпосередньо залучені до процесів періодичного перегляду ОП, про що свідчать надані відгуки (рецензії) на ОП 2017 р. (голова Ради адвокатів Чернівецької області А.Єзерська) та ОП 2020 р. (суддя І.Скуляк). Партнерство з роботодавцями реалізувалося також шляхом участі в обговореннях каталогу дисциплін вільного вибору на засіданнях кафедр (надані витяги з протоколів) та під час неформального спілкування з викладачами; надання усних рекомендацій щодо покращення форм і методів навчання в контексті практично орієнтованої підготовки (підтверджено в ході спілкування з фокус-групою). Проте, за результатами аналізу пропозицій роботодавців та проведеної зустрічі, експертна група дійшла висновку про несистемність залучення стейкхолдерів, необхідність посилення їхнього впливу на формування і реалізацію ОП. Принаймні, ті роботодавці, які були присутні на зустрічі, не аналізували ОП в комплексі, лише вносили окремі пропозиції щодо покращення підготовки здобувачів у межах свого напряму практичної правничої діяльності - нотаріальної практики, правового забезпечення митного контролю, здійснення правосуддя, легалізації документів для використання в міжнародному обігу тощо. Очевидною є потреба визначення чітких підходів до опитування роботодавців не лише в контексті окремих ОК, а й щодо цілей та змісту ОП в цілому, систематизації наданих пропозицій, додержання визначених у ЗВО процедур їх урахування (Положення про розробку та реалізацію освітніх програм), забезпечення співробітництва на регулярних засадах. Також недостатнім є залучення роботодавців, сфера діяльності яких відповідає профілю спеціальності "Міжнародне право".

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ОП акредитується вперше, випускники відсутні.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Сформована в ЗВО нормативна база (в першу чергу, згадані при аналізі Підкритерію 8.1 Положення) за умови послідовного дотримання всіх процедур здатна забезпечити вчасне і адекватне реагування на недоліки ОП та/або освітньої діяльності. Однак, вочевидь, через те, що вказаних процедур і нормативних вимог впродовж перших 3-х років функціонування ОП ще не існувало, достатніх підтверджень системного виявлення і усунення недоліків експертна група не знайшла. Відомості СО не містять вказівок на факти реагування на виявлені недоліки ОП та освітньої діяльності щодо її реалізації (с. 17), обмежуючись переліком пропозицій від стейкхолдерів. Так, констатується надходження пропозиції збільшення обсягу кредитів на вибіркові дисципліни, проте як в ОП 2017 р., так і в ОП 2020 р. цей обсяг дорівнює 60 кредитам. Експертній групі не вдалося виявити доказів підтвердження розгляду цієї пропозиції, аналізу її доцільності/недоцільності. Серед інших пропозицій студентів, які розглядалися на засіданнях випускової кафедри (витяг з протоколу № 9 від 23 квітня 2019 р.), - збільшення кількості залучених гостей професорів, іноземних лекторів та практичних працівників. За результатами обговорення кафедра ухвалила рішення про врахування пропозиції, однак значних результатів у цьому напрямку досягнуто не було (детальніше - в аналізі Підкритерію 6.4). Відповідно до пункту 3.3.2 Положення про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти належність до проектних груп представників ринку праці та студентського самоврядування є одним із індикаторів, які мають перевірятися під час моніторингу якості. Однак на час проведення акредитаційної експертизи ВСЗЯО на порушення в ОП цієї вимоги не зреагувала. Експертна група відзначає відсутність доказів реального оновлення окремих силабусів, робочих програм та навчально-методичних матеріалів, використання в якості основної рекомендованої літератури явно застарілих джерел та джерел, які навряд чи можуть розглядатися як базові навчальні (наприклад, силабус дисципліни "Право ЄС" в переліку джерел основної літератури містить довідник по директивам ЄС станом на 1998 р. (п. 6 основної літератури, https://drive.google.com/file/d/1TgDBahzrq8SnDv_F_6ksIYKbsDewFWOs/view); силабус дисципліни "ІТ-право" з 5-ти джерел основної літератури рекомендує користуватися 2-ма авторефератами кандидатських

дисертацій, вузькопрофільною статтею та збіркою матеріалів науково-практичної конференції - https://drive.google.com/file/d/1QIEqV3_FqvKellucCCH9WXANvzSJ4/view). Наведене, на думку експертної групи, свідчить, що ВСЗЯО виявилася не достатньо спроможною для оперативного виявлення і усунення цих та інших подібних недоліків. Спілкування з представником Центру забезпечення якості дає підстави вважати, що серед низки передбачених внутрішніми Положеннями процедур і засобів моніторингу якості ця структура орієнтується переважно на проведення зрізів знань і ректорських контрольних робіт.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація бакалаврської ОП «Міжнародне право» у ЧНУ імені Юрія Федьковича є первинною. Зауважень та пропозицій, сформульованих під час попередніх акредитацій, немає.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У Стратегічному плані розвитку Університету, ухваленому 24.06.2019 р. (<http://college-chnu.cv.ua/pages/files/9565f4744e29/stratichnyi%20plan%20rozvytku-2019-2026.pdf>), зокрема, в розділі “Освітній процес” були закладені головні напрямки розвитку і вдосконалення культури якості в ЗВО. Суттєвим і позитивним кроком у забезпеченні якості освітніх програм та освітньої діяльності стало оновлення нормативної бази ЗВО у квітні-серпні 2020 р. Зокрема, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти визначено принципи, процедури та індикатори забезпечення якості; систему структур та підрозділів, відповідальних за забезпечення якості, розподіл повноважень між ними. Так, на першому рівні СЗЯО знаходяться здобувачі освіти, їх ініціативні групи, які мають права ініціювання змін та участі в моніторингу якості. На другому рівні – кафедри, гаранті програм, проектні групи, викладачі які забезпечують освітні компоненти, групи забезпечення, роботодавці, відповідальні за реалізацію ОП, поточний моніторинг якості їхнього змісту й реалізації. Третій рівень складає управлінська діяльність керівників структурних підрозділів, вчених та науково-методичних рад, органів студентського самоврядування, іншого адміністративного персоналу. Передбачено раціональний розподіл повноважень у сфері забезпечення якості освіти. Зокрема, визначення політики якості здійснює Вчена рада ЗВО та створена при ній навчально-методична комісія; Центр моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти відповідає за моніторинг якості ОП; Соціологічна лабораторія опікується розробкою методології та проведенням опитувань студентів тощо. Однак описані в університетських Положеннях принципи, вимоги та процедури забезпечення якості, можливо, через нетривалий період їх застосування (приблизно півроку з часу ухвалення), ще не стали стабільною практикою, принаймні в розрізі ОП, поданої на акредитацію. Культура якості в академічній спільноті перебуває в стадії формування. Вказані під час аналізу Підкритеріїв 8.1-8.3, 8.5 цього звіту недоліки і порушення, на думку, експертів, частково зумовлені відсутністю достатньої уваги до процедур забезпечення якості освіти. Не всі члени академічної спільноти повною мірою усвідомлюють важливість дотримання таких процедур, необхідність системної роботи ЗВО і всіх стейкхолдерів у межах системи забезпечення якості та належним чином орієнтуються в своїй ролі в системі забезпечення якості. Зокрема, це стосується частини здобувачів, які, як свідчать результати анкетування і інтерв'ювання експертами, недостатньо поінформовані про власні можливості.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У контексті Критерію 8 слід позитивно відзначити: 1. прагнення менеджменту ЗВО та академічної спільноти до впровадження кращих практик, оновлення внутрішньої нормативної бази у відповідності до чинного законодавства та сучасних підходів з питань забезпечення якості освіти. 2. відкритість академічної спільноти та адміністративного персоналу до співпраці зі здобувачами. 3. забезпечення якісної методології опитування здобувачів, результати якого, на думку експертної групи, адекватно відображають стан справ на ОП та дають підстави і орієнтири для перспективного вдосконалення змісту ОП та освітньої діяльності з її реалізації. Нині випускова кафедра і менеджмент ЗВО продовжують аналіз результатів опитування, свідомі допущених недоліків та підтверджують налаштованість на вжиття заходів щодо покращення ситуації.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкими сторонами і недоліками в контексті Критерію 8 є: 1. Допущення порушень процедури створення та перегляду ОП, передбачених локальними актами Університету; 2. Відсутність належних доказів реагування на недоліки ОП, в тому числі, в частині створення робочих програм та силабусів дисциплін. Експертна група вважає за можливе вказати, що наявність певних пропозицій щодо вдосконалення ОП ще не є реагуванням на недоліки. І

урахування (чи неврахування) цих пропозицій, так само, як і виявлення та усунення інших недоліків, повинно бути результатом системної роботи ЗВО та всіх стейкхолдерів у межах системи забезпечення якості з дотриманням встановлених процедур. 3. Недостатнє залучення стейкхолдерів до процесів перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. Основними рекомендаціями для вдосконалення ОП у контексті Критерію 8 є: забезпечення чіткого і неухильного виконання вимог та процедур, передбачених внутрішніми нормативними актами; покращення інформування здобувачів про можливості їх впливу на цілі і зміст ОП; оперативне врахування результатів опитування здобувачів, а також проведення опитувань про рівень задоволеності якістю освіти щорічно, принаймні, з 2-го курсу; розширення співпраці з роботодавцями та надання такої співпраці системного характеру.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень E

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми, на думку експертної групи, в цілому не відповідає Критерію 8 Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. В частині порушення процедур створення та перегляду ОП, передбачених локальними актами Університету, виявлені недоліки системи забезпечення якості ОП та освітньої діяльності є суттєвими. Проте, наявність у ЗВО належної нормативної бази, підтримка і послідовне впровадження менеджментом Університету політики якості, а також усвідомлення академічним персоналом зроблених прорахунків та бажання всіх стейкхолдерів вдосконалювати ОП і освітню діяльність дають підстави вважати, що всі вказані недоліки, як суттєві, так і несуттєві, можуть бути усунуті протягом одного року.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЗВО має офіційно оприлюднені нормативні документи, що визначають чіткі права та обов'язки учасників освітнього процесу. Зокрема, у розділі "Нормативні документи" розміщені Статут Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Колективний договір Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на 2017-2020 рік (термін дії продовжено), Регламент Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Стратегічний план розвитку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на 2019-2026 роки, Концепція розвитку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на 2012-2022 роки. Ці та інші нормативні документи доступні за посиланням: http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/04%20ofic_inf/01%20normdocs). Під час зустрічами з фокус-групами не було зафіксовано скарг щодо дотримання прав та обов'язків всіх учасників освітнього процесу.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Експертна група не виявила на сайті ЗВО проекту ОП. За словами гарантки, проект ОП був оприлюднений на сайті для публічного обговорення, проте у 2019 році сайт був зламаний і інформація з нього зникла практично повністю. Повторно, після відновлення сайту, проект ОП не розміщувався. Аналіз сайту свідчить про те, що він дійсно був повністю оновлений. Зокрема, найдавніша розміщена новина датується квітнем 2019 року. Присутні на зустрічах стейкхолдери вказали, що рецензування проекту не здійснювали, лише вносили окремі пропозиції щодо реалізації діючої ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Інформація про ОП "Міжнародне право", включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти, висвітлена на сайті кафедри Європейського права та порівняльного правознавства (доступне за посиланням <https://law.chnu.edu.ua/european-law/>). Крім цього, на сайті висвітлений перелік обов'язкових дисциплін, деякі

робочі програми та силабуси. (доступно за посиланням <https://law.chnu.edu.ua/courses/>) Існує вкладка “Вибіркові дисципліни” з розміщеним на ній каталогом дисциплін на наступний рік. Обсяг і характер інформації на сайті загалом є достатнім для інформування стейкхолдерів та суспільства.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильною стороною в контексті Критерію 9 є системне розміщення локальних нормативних документів на сайті ЗВО. Під час зустрічей зі стейкхолдерами повідомлень про порушення прав та обов'язків учасників освітнього процесу не було зафіксовано.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Недоліком в контексті Критерію 9 є відсутність проекту ОП “Міжнародне право” на сайті кафедри чи ЗВО у теперішній час, а також чітких вказівок на засоби зворотного зв'язку (наприклад, електронної адреси, на яку всі бажаччі могли б направляти свої пропозиції). Положенням про розроблення і реалізацію освітніх програм (<http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/o2%20osvitniad/o2>), п 2.7.12, передбачено лише надання проекту ОП “в доступній формі роботодавцям (зацікавленим фахівцям) для погодження і підтримки введення відповідної освітньої програми”. Вбачається доцільним внести зміни до цього документу, встановивши вимогу офіційного оприлюднення проектів ОП на сайті, та послідовно забезпечувати розміщення проектів ОП з посиланням на засоби зворотного зв'язку, а також оприлюднювати пропозиції до проектів.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Загалом ОП відповідає Критерію 9. Експертній групі не вдалося ні підтвердити в інший спосіб, ніж твердженнями гарантки, ні з достовірністю спростувати факт оприлюднення проекту ОП на сайті Університету. Відтак, керуючись презумпцією довіри до ЗВО, вважаємо неможливим кваліфікувати відсутність проекту ОП на сайті в теперішній час як суттєвий недолік.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Впродовж своєї роботи експертна група дійшла висновку, що загальний стан справ на ОП є кращим, ніж її документальне відображення у Відомостях СО та іншій документації, яка часто виглядала досить суперечливою та неповною. Так, при формуванні СО не було вказано на конкретні випадки та результати участі студентів у конкурсах, тренінгах, муткортах; участь здобувачів у роботі Лабораторії медіації та Юридичної клініки; не позначені випадки залучення іноземних фахівців, які проводили тематичні лекції та тренінги, інші здобутки і позитивні практики, які експерти виявили під час аналізу сайту та спілкування з фокус-групами. Не було акцентовано належним чином на успішній реалізації дистанційного навчання в карантинних умовах, різних формах підтримки здобувачів, які, як виявила експертна група, демонструють увагу до потреб кожного студента та суттєво допомогли реалізувати освітній

процес під час пандемії. При загальному високому рівні навчання і викладання, підтримки професійного і особистісного рівня здобувачів та інших позитивах ОП, найслабше її місце полягає в недодержанні процедур забезпечення якості вищої освіти. Як наслідок - відсутні запобіжники можливого неврахування реальних інтересів стейкхолдерів, неналежне функціонування системи реагування на недоліки ОП. В той же час, експертна група вважає за необхідне відзначити, що за її спостереженнями, починаючи з 2019 року в Університеті відбуваються важливі позитивні зміни в частині визначення стратегії ЗВО, унормування всіх процедурних аспектів освітнього процесу, а головне - визначення якості освіти як основного пріоритету. Прийнятий у червні 2019 року Стратегічний план розвитку є набагато більш прогресивним документом, ніж Концепція, яка визначала пріоритети ЗВО на період до 2022 року (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/04%20ofic_inf/01%20normdocs). Оновлення у 2020 році переважної більшості нормативних документів, що регламентують різні сторони освітнього процесу, їхній зміст свідчать про те, що Стратегічний план реалізується неухильно і послідовно. Це вже мало значні позитивні наслідки для ОП, наприклад, в частині проведення опитування здобувачів про рівень задоволеності ОП, результати якого експертною групою оцінені як об'єктивні та інформативні. Наведене, а також налаштованість академічного персоналу і всіх стейкхолдерів на вдосконалення ОП, на думку експертної групи, дає підстави вважати, що недоліки ОП будуть своєчасно і ефективно виправлені.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	E
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Завгородня Владислава Миколаївна

Члени експертної групи

Куртинець Мирослав Іванович

Матківська Надія Василівна